

DE VIJFDE

DOOR

J. H. HUISMAN
SCHIPPERS

G. F.
CALLENBACH
UITGEVER
NIJKERK

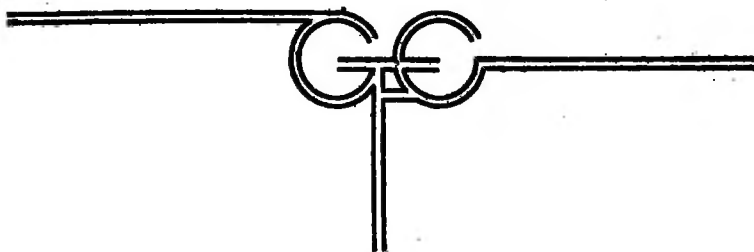
DE VIJFDE

MET TEEKENINGEN VAN
HENK POEDER

DE VIJFDE

DOOR J. H. HUISMAN-SCHIPPERS

G. F. CALLENBACH - UITGEVER - NIJKERK

„Janna en Guus, komen
jullie eens hier.”

1. OP WEG NAAR HUIS

Twee aan twee en stevig gearmd gingen Hennie, Trui, Janna en Guus van school naar huis. 't Was nog een aardig eindje loopen; maar daar gaven de meisjes niet om. Ze vonden het juist leuk; want nu konden ze onderweg zoo gezellig met elkaar babbelen. Er viel altijd wel wat te bepraten — over 't werk op school, of over den meester. En dan niet te vergeten al die verhalen over thuis, vooral van kleine broertjes en zusjes. Dát onderwerp was altijd weer nieuw en had dus aller belangstelling. Soms vlotten de gesprekken zóó goed, dat ze bij huis gekomen, nog lang niet uitgepraat waren en daarom nog een eindje doorliepen. Zoodoende kwamen ze wel eens wat laat thuis, waardoor de moeders haast ongerust zouden worden.

„Zeg, Trui,” zei Hennie opeens, „ik heb een plannetje. Of eigenlijk,” — verbeterde ze zich zelf — „'t kan een plannetje *worden*.”

„Vertel het dan maar gauw; 'k ben al reuze-nieuwsgierig. Wacht, ik zal er de anderen ook even bij roepen.” En toen tot de twee meisjes, die een paar stappen vóór waren: „Zeg, Janna en Guus, komen jullie eens hier. Hennie heeft een schitterend plan bedacht.”

„Niet waar, hoor,” lachte Hennie. „Zóó heb ik het niet gezegd. Dat „schitterend” maakt Trui er maar bij.”

„Hindert niks,” zei Guus. „Vertel maar 'es, wat je bedacht hebt. Dan zullen wij wel zeggen, hoe we 't vinden. We luisteren al met ongeduld.”

Het scheen nu wel, of Hennie niet zoo gauw een begin kon vinden. Ze draalde nog wat en zei toen: „Gisteren was mijn nichtje uit Rotterdam over.”

„Dat weten we al,” zei Guus ongeduldig, die graag maar dadelijk op het doel afging. „Verder, asjeblijft.”

„Ja, maar ik moet toch met mijn nichtje beginnen; want die heeft me juist op dat idee gebracht,” verdedigde Hennie zich.

„Goed — best, maar schiet dan een beetje op. Anders zijn we thuis vóór we iets weten.”

„Nou, we hadden 't over school. En toen zei mijn nichtje, dat ze in Rotterdam zulke leuke clubs hadden. Van één was ze ook lid; en 't was reuze-fijn, zei ze. Nu dacht ik zoo — zouden wij hier ook niet zoo iets kunnen hebben. Wat denken jullie daarvan?”

„Wou je hier soms een korfbalclub oprichten?” vroeg Trui lachend.

„Of een voetbalvereniging?” schaterde Guus uitgelaten.

„Maar dan moet ik je zeggen, dat jouw korte, dikke beentjes niet erg geschikt zijn om te trappen.”

„Dat is te zeggen — ik geloof ook wel, dat jouw lange spillebeenen 't er beter af zouden brengen,” troefde Hennie met een oolijk gezicht.

„Diè is goed,” riepen de andere meisjes vroolijk. „Pak maar aan, Guus! Net iets voor jou.”

Guus lachte zelf hartelijk mee. Ze hield wel van zoo'n plagerijtje, als 't maar niet hatelijk werd.

„Maar nu weten jullie nog niet, wat ik wou,” ging Hennie voort. „Ik bedoel niet een of ander spelletje, hoor. Ik wou meer een spaarclubje oprichten. Iedere week een paar centen of zoo opsparen; als 't kan ook eens een dubbeltje of tenminste een stuivertje.”

„Hè, ja,” stemt de vroolijke Guus dadelijk mee in, „dàt is een goed plan. En als we dan een mooie duit bij elkaar hebben, dan gaan we potvertering houden. Ergens een dagje heen, of een smulpartijtje. . . . fijn, hoor!”

„Ja, maar, zóó wou ik het eigenlijk niet,” weerde Hennie af. „'k Wou sparen voor een of ander goed doel.”

„Voor de zending misschien?” giste Janna.

„Hè, nee,” viel Trui schielijk in, „voor de zending niet. Dat doen we al op school. We moeten iets aparts hebben, vind ik.”

„Ja, je praat goed. Noem daar maar 'es wat op. Ik weet niks. Maar 'k zou het toch wel leuk vinden, als we iets konden bedenken, dat een ander nog niet heeft.”

Er werden nu verschillende meeningen geuit, en allerlei plannetjes voorgesteld. Maar ze konden er niet eens over worden.

Eindelijk riep Janna verheugd: „Nou weet ik wat. . . .”

En toen de anderen haar nieuwsgierig aankeken, ging ze voort: „We moesten gaan sparen voor het Crisis-comité.

Wat zeg je dáárvan?”

„Niks leuk, hoor!” gooide Guus er wat onverschillig uit.

„Ik dacht, dat het al héél wat was. Wat heb je er nou aan om je opgespaarde geld aan dat Crisis-comité te geven. 't Komt allemaal in een grooten zak en. . . . daar-

mee uit. Je hoort of ziet er niks meer van."

„Hoëft ook niet," zei Janna. „Het comité zorgt er wel voor, dat het geld goed besteed wordt. Daar hoeven wij geen zorg voor te hebben."

„'t Is tòch niet leuk," hield Guus vol.

„Dan weet ik nog een beter plannetje," zei Trui. „Dat vinden jullie vast wel mooi. Kijk, mijn vader zit ook in het Crisis-comité, zooals je weet. En nu willen ze tegen den winter een kamer of lokaal zien te huren — zoo'n soort Tehuis — voor de werkloozen. Die kunnen daar dan warm en gezellig zitten, een spelletje doen, of wat lezen. En op tijd een kop koffie of thee en een pijpje tabak. Zoo vertelde vader eergisteren. Maar daar is natuurlijk geld voor noodig, véél geld. En daarom gaan ze over een poosje bij de menschen rond; anders kan 't niet doorgaan. Als we dáár nu eens voor spaarden...."

„O ja, dat 's een pràcht-idee," prees Guus met warmte.

„En dan moesten ze van onze centen hun eerste kopje thee hebben, of hun pijp tabak. Nou, wat zeggen jullie d'r van?"

„Ja, ja, dat 's mooi bedacht, dat doen we, hoor!" klonk het nu vroolijk. „Ziezoo, het goeie doel is al gevonden. Hoe moet het nu verder?"

„Wel, ieder van ons spaart zooveel als-ie kan. Iedere week wordt het door één van ons opgehaald. En we doen alles in een busje. Over drie maanden tellen wij het geld en geven het aan dat Bestuur. Dat 's doodeenvoudig," merkte Guus op.

„'t Zullen wel meest centen zijn," onderstelde Janna.

„We moesten er noodig wat dubbeltjes bij hebben. Dan loopt het beter op. Maar hoe komen we daar aan?"

„O, we vragen thuis eens om een extra-gift. En er komt wel eens een oom of tante logeeren, die voor het goeie

doel graag wat over heeft," opperde Hennie. „Maar wie doen er mee?.... Onze heele zesde klas? Of alleen de meisjes?"....

„Nee, nee," riep Guus. „De heele klas niet. Wij met z'n vieren maar, dat 's het aardigste. En we vertellen er de anderen niets van. En thuis ook niet. 't Moet een verrassing blijven."

„Maar als je niet zegt, waar 't voor is, dan krijg je van geen mensch wat los," beweerde Trui. „De menschen willen wel wat geven; maar dan moeten ze eerst weten, waar 't voor is."

„We zeggen: voor een goed doel."

„Dat moeten ze dan ook maar gelooven."

„Nou, dan vertellen we 't alleen aan vader en moeder. En we vragen, of ze 't voor ieder geheim willen houden. Als we dan iemand om een bijdrage vragen, kan onze moeder verzekeren, dat het geld goed besteed zal worden."

„Ja, dat 's een oplossing," zei Trui verheugd. „Maar verder mag *niemand* het weten — broers en zusters ook niet."

„Nee, natuurlijk niet," zei Guus opgewonden. „Als onze Tonnie het wist, dan kon je 't net zoo goed in de krant zetten; want dat jong kan eenvoudig niet zwijgen. Alles vertelt-ie over aan z'n vrind; ook dingen van thuis, die hij heelemaal niet vertellen mag. Voor Gerrit heeft hij geen geheimen, zoo 't schijnt. Vader en moeder zijn er wel eens boos om, als ze merken, dat Tonnie weer aan 't praten geweest is."

„Nu vertel je zèlf iets van thuis," zei Janna.

„O, maar dit mogen jullie best weten. 't Is volstrekt geen geheim, hoor! D'r zijn er genoeg, die 't weten. Je moet niet denken," voegde ze er vergoelijkend bij, „dat-ie 't

met *opzet* doet. Heelemaal niet, hoor! Maar hij schijnt het niet te kunnen laten; 't is er uit, vóór hij er om denkt. En later heeft hij er heusch wel spijt van.'t Is anders wel een aardige jongen. Maar dat ééne...."

„We raken zodoende heelemaal van ons plannetje af,” onderbrak Hennie den woordenvloed van Guus. „Wie heeft er een geschikt busje om 't geld in te doen? Me dunkt, zoo'n soort spaarpotje met een gleuf er in is het beste.”

„Een steenen varkentje, bedoel je zeker,” spotte Guus. „Ook al goed, als we niets beters hebben.”

„Wacht, ik weet wat,” viel Trui in. „Wij hebben nog wel iets in de rommelkast staan. Een ouderwetsch spaarpotje.... met een gleuf.... ik heb het met de schoonmaak nog in mijn handen gehad. 't Is een blikken busje — misschien een beetje te klein. Maar dan wisselen we zoo nu en dan maar wat centen in. Dubbeltjes en kwartjes gaan er genoeg in.”

„Kan 't ook op slot?” vroeg Guus.

„Ja, dat geloof ik wel.”

„En wie moet het sleuteltje bewaren?”

„Dat mag jij doen. Dan hoef je ook niet bang te zijn, dat ik er wat uit zal halen,” zei Trui scherp.

„Daar zeg ik 't niet om,” beweerde Guus, licht blozend.

„Ik vertrouw je best. Trouwens, als je dat doen wou, dan kon je er best wat uitschudden — door het gleufje natuurlijk.”

„Nou, dat kon je wel 'es tegenvallen. We hebben het voor de aardigheid eens geprobeerd. En wat denk je....? Centen kon je er met geen mogelijkheid uit krijgen. Na lang heen en weer schudden, hadden we eindelijk een dubbeltje te pakken.”

„Ik hoor het al,” lachte Hennie, „de zaak is heel secuur.”

Nòg meer te bespreken soms?"

„Ja,” antwoordde Janna — een beetje beschroomd. „Ik wou er graag Gonnie Dijs ook bij nemen.”

„Daar ben ik op tegen,” zei Guus vinnig. „Wij doen altijd alles met z'n vieren. Zoo'n vijfde wiel aan den wagen is nergens goed voor. 'k Zou niet weten, waarom diè er nu juist bij moest. Ze woont hier nog maar pas.”

„Och, ik ga nogal 'es met haar om, omdat ze naast ons zijn komen wonen. 't Is heusch wel een lief meisje. En ze is ook vaak bij ons clubje.”

„Ja, dat is om jòu. Maar wij zijn heel niet op haar gezelschap gesteld,” wond Guus zich meer en meer op. „Ze zegt zoowat niks en kijkt je alleen maar aan.”

„Dat komt, omdat ze een beetje verlegen is — vooral als 't allemaal vreemde meisjes zijn. Maar tegenover mij is ze lang zoo stil niet. Als wij samen zijn, kan ze maar wàt leuk uit den hoek komen. En lachen. . . . nee maar, dan begin je vanzelf mee te doen.”

„'t Kan allemaal best wezen, maar ik zie niet in, waarom we er *haar* juist bij moeten nemen. 't Is een vreemde eend in de bijt. Dan kunnen we net zoo goed — of eigenlijk nog beter — een ander meisje uit onze klas vragen. D'r zijn er nog genoeg. En die kunnen licht wat meer sparen ook. Die Gonnie ziet er maar sjofeltjes uit — zoo'n verschoten jurk en gelapte schoenen. Ze hebben het bij haar thuis vást erg arm.”

„Nee, nù niet meer. Maar ze zijn wat achterop geraakt, zei moeder, omdat Gonnie's vader zoo lang ziek geweest is en toen later zijn ontslag kreeg. Maar hij is hier op de fabriek van Goedhart bedrijfsleider geworden. En daar heeft hij een goed inkomen. 't Zijn héél nette menschen, zei vader.”

„Nou maar, ik blijf zeggen, dat 'k er op tegen ben, om er

zoo'n vijfde bij te nemen. We kunnen 't met ons vieren best af. 't Is veel leuker om 't onder ons te houden. Je zal zien — zoo'n vijfde brengt de ruzie aan. En we hebben anders haast nobit wat met elkaar."

„Met Gonnie zal je geen ruzie krijgen," verdedigde Janna haar beschermelingetje, „of jij moest er mee beginnen. Gonnie is werkelijk een lief, zacht meisje. Wat zeggen jullie er van, Hennie en Trui? Jullie hebt nog niets gezegd."

„O, ik ben er niet tegen," kwam Hennie haastig. „Van mij mag ze er gerust bij."

„Van mij ook wel," stemde Trui toe. „'t Zou ook wel een beetje stootend voor Gonnie zijn, als ze merkte, dat wij wat achterbaks deden. Laat ze er bij; dan krijgen we licht ook wat meer geld in ons busje. — Zal ik dat ding morgen maar eens meebrengen?"

„Ja, ja," zeiden de meisjes.

Guus zag wel, dat ze 't pleit verloren had. En noodgedwongen schikte ze er zich in. Maar ze kon toch niet nalaten spottend te zeggen: „Dus Hildegonda Dijs is met *bijna* algemeene stemmen tot ons clubje toegelaten."

„Als ze *wil*..." voegde Hennie er bij.

„Natuurlijk *wil* ze," riep Guus spottend. „Ze is veel te blij, dat ze mee mag doen. We rijden dus voortaan met een vijfde rad aan den wagen. Als dat maar geen ongelukken geeft!"

„Dan is 't jouw schuld," zei Janna geprikkeld.

Guus ging hier niet op in; ze was ook net bij haar huis.

2. WAT ER MET HET BUSJE GEBEURDE

Truï bracht den volgenden morgen het busje mee, en algemeen werd het heel geschikt gevonden. 's Woensdagmorgens zou ieder het gespaarde van een heele week meebrengen en door de gleuf laten glijden. Onderweg moest dat gebeuren, als ze elkaar ophaalden naar school. Vóór ze op 't schoolplein waren, moest het busje weer veilig opgeborgen zijn. Dan merkte niemand er iets van. Trui zou het busje bewaren en Guus het sleuteltje er van. Zoo hadden ze met elkaar afgesproken. Guus had er eerst nog wel wat tegen gesputterd. Ze vond, dat Trui het sleuteltje ook wel houden kon. Maar de anderen zeiden, dat ze er zelf over begonnen was en nu maar niet langer moest tegenpraten. Trui wou het sleuteltje ook beslist niet hebben. En zoo had Guus het dan toch maar aangenomen.

Den eersten Woensdagmorgen werd het opgespaarde geld onder veel gelach en gepraat in den spaarpot gedaan. Het waren meest centen en halve stuivers. Doch Janna had er een dubbeltje bij.

„Hoe kom je daaraan, zeg?” vroeg Hennie nieuwsgierig.

„Van mijn oom,” vertelde Janna met een stralend gezicht. „Moet je hooren. Oompje, zei ik, hebt u niet wat over voor een goed doel?”

Trui bracht den volgenden morgen het busje mee.

„Voor een goed doel?” zei hij, „natuurlijk, meisje.”

„Wilt u er mij dan wat voor geven, Oom?”

„Aan jòu geven?” vroeg oom verwonderd, en hij keek me met groote oogen aan. „Voor welk goed doel moet ik dan geven?”

„Ja, dat is een diep geheim,” zei ik. „Dat mag u nog niet weten. Maar uw geld wordt goed besteed. Vraag het maar aan moeder. Diè weet er alles van.

Moeder verzekerde oom natuurlijk, dat het wel in orde was. En zoo kreeg ik m'n dubbeltje.”

„Dat 's nog 'es echt!” riep Guus vroolijk. „Leve alle goeie ooms! — Zie je nu wel, dat het noodig was om het onze moeders te vertellen. Anders had je vast niets gekregen.”

„Nee, ze vertrouwen dan het zaakje niet.”

„Stop dat ding nu maar goed weg, Trui,” raadde Hennie, „dat niemand het ziet; want dat zou jammer wezen.”

„Ja, daar gaat-ie, hoor,” lachte Trui, terwijl ze het eerste geld nog eens liet rammelen. En toen verdween het busje in de schooltasch.

Den volgenden Woensdag ging het evenzoo. Maar nu hadden Guus en Hennie ieder een dubbeltje, en Trui een stuivertje. Gonnie had maar twee centen, en dat hinderde haar wel een beetje. Ze wou toch zoo graag met de meisjes meesporen. al wist ze ook van tevoren, dat er van háár kant maar weinig kon komen. Moeder had het geld veel te hard noodig.

Toen de meisjes den volgenden morgen weer samen naar school gingen, zei Trui opeens met schrik: „O-o. . . ., daar denk ik er opeens aan, dat ik gistermorgen vergeten heb ons busje mee naar huis te nemen. Het staat nog in mijn vak. Als het tenminste nog niet gestolen is. . . .”

„Hè, wat dom van je!” riep Guus geërgerd. „Zoo'n ding te vergeten!”

„Alsof je niet 'es wat vergeten kan,” verdedigde Trui zich. „Bewaar jìj het anders maar.”

„Er valt misschien niets meer te bewaren. 't Zal wel gestolen zijn.”

„Gestolen....? wel nee,” zei Hennie geruststellend. „Er komt immers niemand in het lokaal.”

„De schoonmaakster toch.... 't was immers Woensdagmiddag.”

„Nee, diè geeft òns lokaal 's *Zaterdag*s een goeie beurt. Dus dat kan niet.”

„We zullen 't gauw genoeg weten,” suste Janna. „Kijk, we zijn laat. De meester laat ze al binnen.”

Meteen draafden de meisjes het plein op om nog tijdig binnen te zijn.

Op haar plaats gekomen, voelde Trui dadelijk in haar vak — eerst in den versten hoek links, en toen rechts. Het viertal, dat bij haar in de buurt zat, keek nieuwsgierig toe. Maar aan het verschrikte gezicht van Trui zagen ze wel, dat ze niets gevonden had.

Algemeene ontsteltenis.

Nòg eens.... en nòg eens schommelde Trui in haar vak, nam er alles uit, maar.... tevergeefs. Het busje werd niet gevonden.

„Ben je wat kwijt, Trui?” vroeg een meisje, dat niet tot het clubje behoorde.

„Nee.... ja.... och, 't is niks bijzonders,” stotterde Trui, die nu vond, dat ze moest oppassen. Anders wist al gauw de heele klas haar geheim.

„Allemaal klaar....?” klonk de zware stem van den meester. „Dan gaan we beginnen.”

Dadelijk gingen allen recht zitten, en ons vijftal deed net, of er niets gebeurd was.

Maar o, toen het speelkwartiertje kwam. Toen gingen de

monden open. Ze hadden een rustig plekje van 't speelplein opgezocht om ongestoord te kunnen praten. Gonnie was er niet bij. Die moest nog een paar sommen afmaken.

„Ik begrijp er niets van,” zei Trui mismoedig.

„Heb je dat ding toch misschien mee naar huis genomen?” onderstelde Hennie.

„Wel nee, kind, ik weet toch wel wat ik doe.”

„Hebben jullie opgemerkt,” begon Guus met een geheimzinnig gezicht, „dat Gonnie een erge kleur kreeg, toen Trui onderweg zei, dat ze 't busje vergeten had?”

„Nee, nee,” zeiden de meisjes dadelijk.

„Nou, ik wel.”

„Van schrik natuurlijk,” meende Janna.

„Och, kom — ik wed, dat ze er meer van weet.”

„O, Guus. . . .” schrok Hennie. „Dus jij denkt, dat Gonnie. . . .?”

„Zou dat niet kunnen?” was de wedervraag.

„Kunnen. . . . alles kan; maar ik geloof het niet,” verklaarde Hennie resoluut. „Nee, zoo iets doet ze niet.”

„Wat weet jij daar van?” vroeg Guus scherp. „Ze is hier nog maar pas. Wie weet, wat ze daar ginds uitgevoerd heeft. Daar kom je natuurlijk niet achter.”

„Nee Guus, zóó mag je niet praten, 't zijn heel nette, fatsoenlijke mensen,” verdedigde Janna Gonnie's familie.

„Ze zijn op 't oogenblik arm, moet je denken.”

„Maar eerlijk ook. Vader kent ze nog van vroeger.”

„Ik zeg maar: 't kan niemand anders geweest zijn,” ging Guus voort. „Zij zit naast Trui in de bank. 't Is dus heel gemakkelijk voor haar zoo'n klein busje even weg te kapen en te verstoppen.”

„Gonnie is gistermorgen, toen we naar huis zouden gaan,

nog even teruggelopen," herinnerde Trui zich opeens.
„Zie je wel?" riep Guus triomfantelijk. „Wat zeggen jullie nou?"

„Ze had 'r jaartallenboekje vergeten," helderde Janna op.
„Een smoes natuurlijk. Zoo kon ze er ongemerkt bijkomen. — En waar is ze nou? Waarom vermijdt ze ons?"
„Dat doet ze niet, Guus, maar ze had 'r sommen nog niet af."

„'t Kan allemaal best wezen, maar ik houd vol, dat zij 't gedaan heeft en niemand anders."

Juist ging de bel, waarop de meisjes haastig naar binnen gingen. Over 't geval werd niet meer gesproken; maar het zaad van den twijfel was gezaaid. Trui en Hennie waren niet meer zoo zeker van Gonnies onschuld. Je kon toch nooit 'es weten. Wat wisten ze eigenlijk van Gonnies af? 't Meisje woonde hier nog maar zoo kort. . . . Janna echter twijfelde niet. Bij haar stond het als een paal boven water, dat Gonnies de schuldige niet kòn zijn. Wie dan wel? . . . Ja, wie dan *wel*. Daarop kon ze ook geen antwoord geven. Ze kon er niemand van verdenken. Maar het heele voorval maakte haar stil en bedroefd.

3. 'T WORDT ER VOOR GONNIE NIET BETER OP

Waar is Gonnies?" vroeg Guus den volgenden morgen, toen ze weer met elkaar naar school gingen.
„O, die is wat vroeger weggegaan. Ze moest vóór schooltijd nog een boodschap doen," antwoordde Janna.
„Een *gemaakte* boodschap natuurlijk, omdat ze ons niet onder de oogen durft te komen," zei Guus schamper.
„Guus. . . .!" waarschuwde Janna.
„Zal ik je eens wat zeggen. . . ." ging Guus uitdagend

voort. „Ik weet nu zeker, dat Gonnie ons busje gestolen heeft.”

Onwillekeurig schaarden de meisjes zich nu hevig geschrokken om Guus heen, die ze één voor één aankeek. Blijkbaar genoot ze van de uitwerking van haar woorden. Niemand zei iets — allen wachtten er met spanning op, wat Guus verder zou meedeelen.

„k Zal je vertellen, hoe ik 't weet,” begon Guus. „Gisteren — 't was zoo om een uur of vijf — moest ik voor moeder even naar de naaister. En toen ik langs Dijs ging, wat zag ik daar....? Gonnie's broertje was buiten aan 't spelen met.... òns spaarpotje. Hij had eerst geen erg in me, en zoo kon ik alles eens goed opnemen. Dat kleine baasje liet platte steentjes door de gleuf vallen. En dan schudde hij het busje heen en weer om ze er weer uit te krijgen. Maar dat ging natuurlijk niet best.”

„Zat er geen geld meer in?” vroeg Trui opgewonden.

„Wel nee, dat hadden ze er al lang uitgehaald. Zoo goochem waren ze wel.”

„En hoe weet je nu, dat het *ons* busje was?” vroeg Hennie met een kleur van spanning.

„Hoe ik dat weet....? Dat zag ik toch immers. 'k Heb er goed op gelet. En toen 'k er zeker van was, zei ik opeens: Kom 'es hier, broer, laat mij dat busje ook 'es bekijken.”

„En toen?” vroeg Janna haastig.

„Wel, toen ging me dat jong opeens aan den haal. Ongehooflijk, zoo gauw-ie de beenen nam en wegholde. Ik stond er paf van. Hij was zeker bang dat ik hem achterna zou komen. Bij de achterdeur keek hij nog even angstig om, met het busje stijf tegen zich aan. Wat zeggen jullie nou? Geloof je nu nòg aan de onschuld van die stiekeme Hillegonda Dijs?”

Het laatste kwam er zoo scherp, ja hatelijk uit, dat er onwillekeurig een bot stilzwijgen viel. Ieder had zoo zijn eigen gedachten er over.

Ten laatste waagde Janna nog een schuchtere poging tot verdediging.

„Voor mij staat het nog niet vast, hoor! Er zijn natuurlijk wel meer van zulke busjes.”

„'t Zou dan toch wel heel toevallig zijn, dat die lui er een hebben, dat precies eender is als het onze. D'r mankeert geen haar aan; dezelfde kleur en teekening.”

„Dat 's nogal glad; ze worden naar 'tzelfde model gemaakt, zou 'k denken. En wie weet, hoeveel er wel van die dingen in omloop zijn.”

„Ongelooflijk, zoo gauw-ie de beenen nam.”

„'t Mijne was al van mijn grootmoeder,” mengde Trui zich nu in 't gesprek.

„Zij kunnen het ook wel van hun grootmoeder hebben,” haastte Janna te zeggen.

„Och, met jou is geen land te bezeilen,” zei Guus op norschen toon. „Jij wil geen kwaad van dat kind hooren. Dat heb ik al lang gemerkt. 't Is dik aan met jullie. Straks wordt ze je vriendin nog.”

„Dat kon wel 'es gebeuren, als jij zoo vervelend blijft,” zei Janna stijfjes.

De andere meisjes mengden er zich niet in. Ze begrepen best, dat er jaloezie in het spel was. Janna en Guus waren altijd de beste vriendinnen geweest. Maar sinds Janna meer en meer met Gonnie omging, boterde het niet zoo meer met de oude vriendschap. Daarom deed Guus ook zoo hatelijk, wat anders haar gewoonte niet was.

„Kom,” verbrak Hennie het stilzwijgen, „laten we voortmaken; anders komen we nog te laat op school. En ik stel voor, dat we in 't speelkwartier eens met Gonnie over dat busje gaan praten. Misschien laat ze dan wel wat los. In elk geval weten we dan wat meer. Maar wie zal er over beginnen?”

„O, dat durf ik wel. Laat het maar aan mij over,” zei Guus haastig. „Jullie zijn allemaal zulke bange wezeltjes. Nou, ik niet, hoor! Ik durf die Hillegonda wel aan. 'k Heb het wel voorspeld, dat we met zoo'n vijfde er bij ruzie zouden krijgen. En daar heb je 't nu al!”

„Die ruzie maak jij,” kon Janna niet nalaten te zeggen. Guus wou hier driftig tegenop komen. Maar Hennie kalmeerde de meisjes met te zeggen: „Schei toch uit met dat gekibbel! Wat heb je er aan. En laten we Gonnie niet veroordeelen vóór we met haar gepraat hebben.”

Dat hielp. Ze gingen nu rustig verder en waren nog net op tijd.

In 't speekwartier wou Gonnie zich van de meisjes afscheiden. Maar Guus riep: „Kom, Gonnie, we hebben wat met je te bepraten.”

Het meisje kleurde hevig. Evenwel volgde ze de meisjes naar een stil hoekje, waar Guus met de ondervraging zou beginnen.

Nu ze er vlak vóór stond, was Guus toch niet zoo dapper meer als ze zich voorgedaan had. 't Viel toch niet mee over zoo iets leelijks te beginnen. Maar ze zag, dat de andere meisjes haar vol zenuwachtige spanning aankijken. En ze begreep ook, dat ze nu niet meer terug kon. Wat zouden de anderen dan wel van haar denken.

En opeens moed vattende, zei ze gehaast, met een lichte trilling in haar stem:

„Zeg, Gonnie, ik zag gisteren, dat je broertje met net zoo'n busje speelde, als wij gehad hebben.”

Weer kleurde Gonnie tot achter de ooren. Ze begon nu iets te vermoeden. En daarom antwoordde ze kort en op norschen toon:

„Ja, dat kan wel.”

„Van wie heeft-ie dat spaarpotje?”

„Van moeder.”

„Hebben jullie 't al lang?”

„O, ja.”

„Hoè lang dan wel?”

„Weet ik niet.”

„Je hebt er niets van gezegd, dat jullie er ook zoo een hadden.”

„'k Hoef *alles* niet te zeggen.”

Die korte antwoorden prikkelden Guus erg, en nu werd ze al driester.

„Hoor 'es — ik geloof er niks van, dat jullie dat ding al lang hebben.”

„Moet je zelf maar weten.”

„Ik denk, dat je 't nog maar een paar dagen hebt.”

„Mij ook best.”

„Ik geloof, dat het òns busje is,” gooide Guus er nu heftig uit. „En dat jij 't uit Trui d'r vak gehaald hebt. En dan ben je een dief.... ja, een *dief!* Hóór je 't wel? Nu weet je 't ineens.”

Tot dusver had Gonnie alles schijnbaar rustig en onverschillig over zich heen laten gaan. Maar op het hooren

van het woord *dief* kwam ze in beweging.

„Zoo, denk je dat ik een dièf ben?

Dat ik dat busje *gestolen* heb...?

't Is heel leelijk van je, zoo iets

van me te denken. Ik heb het héél niet gedaan;

'k weet nergens van. Maar ik heb

't al lang gemerkt, dat jullie er mij van verdenken.

En met zulke meisjes wil ik niet langer omgaan. 'k Zal mijn eigen weg wel

Gonnie had het er allemaal leuens uitgegooid.

vinden, hoor! 'k Heb jullie niet noodig. Vast niet."

Gonnie had het er allemaal ineens uitgegooid — half schreiend van droefheid, maar ook diep gekrenkt door de aangedane belediging. Nu keerde zij zich met een ruk om en liep weg.

Een oogenblik stonden de andere vier beteuterd te kijken. Zelfs de vrijpostige Guus was door dien ongewonen uitval even verschrikt. Maar zij herstelde zich gauw en merkte spottend op:

„Wat pakte die Hillegonda uit, hè? Menschen... mensen... ik heb ze in al die weken nog niet zooveel hooren zeggen als nu opeens."

„Als ze het toch eens niet gedaan heeft, Guus," waagde Hennie beschroomd.

„Niet gedaan heeft...? Maar ze heeft het wèl gedaan. Twijfelen jullie daar nog aan? Nou, ik niet, hoor! Ze ging alleen maar zoo te keer om ons schrik aan te jagen. Ja, dat was het. En dan wegloopen. Zoo ontsnapte ze meteen aan verdere vragen. Slim aangelegd, hoor! 'k Had zooveel handigheid niet bij haar gezocht. Zag je niet, hoe ze telkens kleurde? Dat hoef je niet te doen, als je geen schuld hebt."

„Nee, nee, dat moet je niet zeggen, Guus. Gonnie krijgt op school ook dikwijls een kleur, als ze den meester antwoorden moet. Daar kan ze niks aan doen," pleitte Hennie voor de afwezige.

„Ja, wanneer krijgt ze een kleur...? Als ze 't antwoord niet weet. En dat komt nogal 'es voor. Ze lijkt me niet een van de snuggersten."

„Nou maar — dòm is ze ook lang niet. Dat ze nog niet zoo goed mee kan komen, komt omdat ze eerst op een andere school gegaan heeft. Dan is alles je nog zoo vreemd. Dat heb je aan Mina Boot gezien. Die kwam

ook van een andere school en kon in 't eerst ook niet goed meekomen. Maar later . . . wel, toen werd ze een van de knapsten. Is 't waar of niet?"

Trui en Janna knikten heftig bij wijze van instemming. Maar Guus was nog lang niet overtuigd.

„Alles goed en wel,” ging ze voort. „Maar ik ben er zoo goed als zeker van, dat zij het gedaan heeft en geen mensch anders. Goed, dat ze nu maar meteen weet, hoe wij over haar denken. Die korte antwoorden en dat stuursche gezicht er bij stonden me dadelijk al niet aan. En waarom zei ze dadelijk niet, toen Trui met haar busje kwam: „Zóó een hebben wij thuis ook.” Maar ze zei niets, die stiekemerd. Met zulke schepsels kan 'k niet opschieten, hoor! Zeg maar ronduit, wat je op je hart hebt.”

Trui en Hennie zeiden daar niets op. Ze voelden zich erg onbehaaglijk, en wisten niet, wat ze er van denken moesten.

Maar Janna was er nog het ergste aan toe. Vol schrik had zij die plotselinge uitbarsting van Gonnie aangehoord. Want zij legde alles heel anders uit dan Guus. Diè dacht aan brutale aanstellerij, om er zich af te maken. Maar Janna zei bij zich zelf: „die boosheid van Gonnie is ècht.” Ze had wel naast Gonnie willen gaan staan en dan zeggen: „Ik geloof niet aan je schuld, hoor, en ik zal het *nooit* gelooven, wat de anderen ook beweren mogen. Ik zal je beschermen en je onschuld tegenover ieder volhouden.”

Dat had ze allemaal willen zeggen. Maar . . . ze had *niets* gezegd. Als verlamd van schrik had ze Gonnie met groote oogen maar aangestaard, niet in staat om een enkel woord uit te brengen. 't Was, of er een brok in haar keel zat. En toen Gonnie zich *boos* afwendde en heenging, bleef ze nog zoo staan. Eerst toen de bel ging,

kwam ze pas goed tot zich zelf. Nu wilde ze Gonnie nansnellen, haar arm om Gonnie's schouder slaan, en haar alles zeggen, wat er in haar hart leefde. Maar.... ze durfde het niet meer, durfde niet voor Guus. Ze vreesde de bekende spotzucht van haar vriendinnetje. Tegen Guus kon ze niet op; dat had ze *nooit* gekund. Guus ontwapende haar altijd dadelijk met haar scherpe opmerkingen. Met schaamte en droefheid bekende Janna zich zelf, dat ze het goede oogenblik schandelijk verzuimd had. En met gebogen hoofd volgde ze de anderen naar binnen.

Het schoolwerk leidde haar gedachten wel wat af. Doch kwijtraken kon ze dit voorval niet. Ze moest er telkens weer aan denken, zelfs midden onder de rekenles, zoodat ze nog een standje opliep voor haar onoplettendheid. Ook de anderen waren niet op dreef, al viel dit niet zoo op.

's Middags hield Gonnie zich ook afzijdig. Ze deed precies, of ze de meisjes niet zag, maar speelde met haar broertje, die in de eerste klas zat.

Allen waren hartelijk blij, toen het vier uur sloeg en ze naar huis konden gaan. Onderweg werd weinig over 't geval gesproken. Guus wou er nog een grapje van maken. Maar de anderen gingen er niet op in. Toen zweeg ze ook maar. Ze stapten flink op en waren veel vroeger dan anders thuis.

4. BIJ GONNIE THUIS

In een gedrukte stemming ging Gonnie dien middag naar huis. Ze had met opzet na schooltijd nog wat op het speelplein omgezeurd — net als 's morgens. Zoo wou ze het viertal, waarmee ze doorgaans naar huis ging,

In gedrukte stemming
ging Gonnie naar huis.

de gelegenheid geven haar een eind vooruit te komen. Want met de meisjes meelopen.... neen, dat zou ze niet graag gedaan hebben. Ze kòn het niet, na alles wat er gebeurd was. En ze wòu het niet ook. Wat een slechte behandeling! Die Guus was de ergste van allemaal. Zij had de anderen opgestookt. En waarom....? O, Gonnie zag het nu zoo goed. Natuurlijk omdat ze jaloersch was. Jaloersch op de vriendschap tusschen Janna en haar. Dat kon ze niet best hebben. Maar 't was toch heel gewoon, dat je elkaar afhaaide als je naar school ging en met elkaar speelde. Dat deden buurtjes immers altijd. Guus hoefde heel niet bang te zijn, dat ze Janna van haar af zou trekken. Dat zou ze nooit doen; want zoo iets was leelijk, ja slecht. Ze konden toch best met z'n drieën wandelen en spelen.

Ze deden het immers ook dikwijls met z'n vijven tegenwoordig. Van mij zal de ruzie niet komen, dacht Gonnie bitter. Zij hield niet van twist en krakeel en wou maar het liefst met iedereen goede vrienden blijven.

Gek, dat de drie anderen het met Guus zoo eens schenen te zijn. Ze zwegen tenminste allemaal. Of zou die Guus ze dan zóó in haar macht hebben? Durfde daar niemand tegenop? Janna ook niet....? Ja, van Janna viel het haar nog het meest tegen. Waarom zei die niets....? Waarom kwam ze niet bij haar? Waarom deed ze net, of ze 't volkomen met Guus eens was? Waarom....? Ja, zoo kon je wel aan 't vragen blijven; maar je werd er niets wijzer van. — Daar ginds gingen ze — heel in de

verte. Guus scheen weer het hoogste woord te voeren. De anderen liepen er een beetje zielig bij. Net of ze 't een vervelende geschiedenis vonden. Janna liep ook mee en keek heel niet om, dacht Gonnie spijtig. Ze wou zeker ook niets meer met haar te maken hebben. Ze geloofde zeker ook aan dien diefstal. Alsof er maar één zoo'n busje in de heele wereld zou zijn. Wat een bespottelijk idee! Natuurlijk waren er honderden, ja misschien wel duizenden van die dingen in omloop. Och, waarom heb ik toch maar niet dadelijk gezegd: „zoo'n busje hebben *roij* ook,” overlegde Gonnie verdrietig. Dan was er niets gebeurd. Maar wie denkt er ook aan zóó iets? Ja, als je alles van tevoren wist. . . . 'k Had vanmorgen ook eigenlijk wat meer moeten praten. Die korte antwoorden hebben er ook geen goed aan gedaan. 'k Had alles meer moeten uitleggen. En wat vriendelijker moeten zijn. Misschien waren Hennie en Trui haar juist daarom wel afgevallen. En Janna misschien ook. Wat moest diè wel van haar denken? Vast niet veel goeds. Zoo was het nog voor een groot deel haar eigen schuld, dat het zoo liep. Met zulke gedachten vervuld was Gonnie bij haar huis gekomen. Ze opende het hekje en zag toen, dat haar broertje weer met het bewuste spaarpotje zat te spelen. Hij had geen erg in haar — zat met zijn rug naar het hekje. Heftig schudde hij telkens met het busje en keek dan even aandachtig naar de gleuf, of er nog niets zichtbaar was. Een oogenblikje stond Gonnie onbeweeglijk naar dat spelletje te kijken. Toen keerde de kleine man plotseling zijn hoofd om en zag haar staan.

„Gonnie, 'k heb er èchte centen in!” juichte hij met stralende kijkers.

„Is 't heusch? . . . En heb je er al wat uitgeschud ook?”

„Nee, ze zitten zoo vast. Ze willen er niet uit,” zei het

„Gonnie, 'k heb er èchte centen in!”

ventje een beetje teleurgesteld. „Doe jìj het 'es....”

„Nou, ik wil 't wel 'es probeeren, maar ik zeg je al vooruit, dat het niet veel helpen zal. Centen zijn wat te groot en te dik voor zoo'n smal gleufje. Met dubbeltjes zou 't beter gaan.”

„Met dubbeltjes... ja, dat wil 'k wel gelooven,” zoo liet moeder zich nu hooren, die juist buiten kwam. „Maar

met dubbeltjes ben ik niet royaal, hoor! Die raken maar weg hier in 't zand. We moeten onze dubbeltjes tegenwoordig goed bewaren. Ik ben er héél zuinig op."

„Hoe komen we eigenlijk aan dat busje, moeder?" vroeg Gonnie opeens. „Hebben we 't al heel lang?"

„O ja, 't is nog een cadeautje van Grootmoeder. Ik kreeg het eens op mijn verjaardag, toen ik net zoo'n meisje was als jij. Er zaten ook een paar dubbeltjes en wat centen in, zoodat ik dadelijk kon rammelen. Dat weet ik nog zoo goed. Sommige dingen kunnen je zoo lang bijblijven. Het sleuteltje heb ik ook trouw bewaard. Jarenlang heeft het spaarpotje in een vergeten hoekje gestaan. Maar nu met de verhuizing is het weer eens voor den dag gekomen. Janneman vindt het een fijn ding, is 't niet, broer?"

„Ja — en mag ik het houden ook — *altijd?*" vleide hij.

„Ja, dat mag je. Maak het maar niet stuk, hoor!"

Meteen ging moeder naar binnen, gevolgd door Gonnie, bij wie al dat akelige van vandaag weer boven kwam. Ze deed haar best aan moeder niets te laten blijken. Moeder moest er maar niets van weten. Ze zou anders vreeselijk boos op de meisjes zijn, vooral op die Guus. Misschien zou moeder er dan nog wel heen willen ook. En dat was nergens goed voor. 't Werd er misschien nog erger door.

't Viel Gonnie evenwel héél moeilijk iets voor moeder te verzwijgen; want dat deed ze nooit. Moeder mocht altijd alles weten. En ze wist ook overal raad op. O, hoe graag had Gonnie eens aan dat trouwe moederhart alles uitgestort, wat haar hinderde. Als ze dáaraan dacht, drongen haar de tranen naar de oogen en moest ze maar gauw vóór zich kijken. Anders zag moeder het tòch nog.

„Is er wat, Gon?" vroeg vader in den loop van den

avond. „Je bent zoo stil. School moeten blijven soms?”
„O nee, vader, heelemaal niet, hoor!”

„Maar wat is er dan, kind?” drong vader aan. „Je bent zoo ongewoon. Er kan vanavond geen lachje af. Dat zijn we niet van je gewend.”

„Heb ik óók al gedacht,” stemde moeder dadelijk mee in. „Ik meende, dat ik het me maar verbeeldde; maar nu jij het ook zegt. . . .”

Gonnie wou zich nog goed houden. Ze probeerde er een grapje van te maken; maar dat lukte niet. Ze wist ook eigenlijk niet, wat ze zeggen moest. Jokken mocht niet — en de waarheid zeggen durfde ze niet. . . . Gonnie kreeg het benauwd, slikte een paar maal, werd beurte- lings bleek en rood, en barstte eindelijk in een hartstoch- telijk schreien uit.

„Maar kind. . . .” riep moeder verschrikt. „Gonnie dan toch. . . . Zeg toch 'es gauw wat er aan scheelt! Is er wat gebeurd. . . .? Ik maak me zoo ongerust, kind!”

„Stil maar, vrouw, laat ze eerst eens wat uithuilen. 't Kind is heelemaal van streek. Straks hooren we 't wel,” suste vader.

Toen Gonnie wat bekomen was, riep ze snikkend: „Ze zeggen. . . . dat ikdat ik. . . . een dief ben. . . . dat ik. . . . het busje. . . . gestolen heb.”

„Wie zeggen dat, kind?” vroeg moeder verbaasd.

„Guus zegt het. . . . en de anderen vinden het ook. . . . al zeggen ze 't niet ronduit,” zei Gonnie wat kal- mer, nu ze haar verdriet kon uit- zeggen.

„Maar dat is verschrikkelijk,”

. . . . en barstte in een harts- tochtelijk schreien uit.

barstte moeder uit. „Is jállie busje weg?.... En denken ze nu dat jìj....”

„Ja, moeder,” viel Gonnie schielijk in. „Dat denken ze. Ook al omdat Guus gezien heeft, dat onze Jan met net zoo'n busje speelde, en hard wegliep, toen Guus hem riep.”

„'t Is méér dan schandelijk,” viel moeder boos uit. „Ze hebben het recht niet om zoo iets leelijks van jou te veronderstellen. Hoe komen ze d'r bij — die blagen! Maar ik zal er eens naar toe gaan. Wat denken ze wel?.... Iemand te beleedigen zonder oorzaak — 't is verschrikkelijk, ja, dàt is het. Alsof er niet meer van zulke busjes in omloop zijn. Tientallen natuurlijk; maar daar schijnen die schapen geen begrip van te hebben. Al zijn we hier nog maar pas — we laten ons niet zoo beleedigen, hoor! Dat zal ik ze wel eens aan 't verstand zien te brengen. — Heb je dan niet gezegd, dat wij al lang zoo'n busje hadden?”

„Jawel, moeder, maar dat hielp niets.”

„Och ja, ik kan me wel voorstellen, hoe het toegegaan is. Jij was natuurlijk door die verregaande beschuldiging heelemaal van de kook, durfde in je verlegenheid haast niks te zeggen. En zoo zijn die meisjes in haar meening versterkt, dat jìj dat ding gestolen hebt. Maar ik laat het er niet bij zitten, vast niet, hoor! *Ik* ben niet verlegen en 'k zal ze eens ongezoeten de waarheid zeggen. Ik ga er dadelijk heen. Waar woont die Guus precies?”

„Nee, vrouw, zóó niet,” kwam vader kalmeerend. „Je bent veel te opgewonden voor zoo'n bezoek. En 't zou niets geven ook. Denk je nu heusch, dat het wat helpen zou, als je daar 'es ging opspelen?.... *Overtuigen* doe je ze er niet mee. Ze zouden je misschien nog wel willen

aanhooren, maar ze blijven bij haar eigen meening. Nee, dat opgewonden gepraat haalt niets uit, letterlijk *niets*. Weet je, wat we doen moeten?.... Rustig afwachten, heusch, dat is het beste. De waarheid zal wel zegevieren. 't Zal best uitkomen, wie het gedaan heeft. Wie weet, hoe gauw al. En wat wij ook kunnen doen....? Wij kunnen er om bidden. Mogelijk zullen die meisjes zich later diep moeten schamen, dat ze ons kind die schande hebben aangedaan. Denk je ook niet?"

„Och ja, je kunt wel gelijk hebben,” beaamde moeder nu. „Ik loop wel 'es te hard van stal. En dat is ook niet goed. — Maar hoe is het toch eigenlijk gegaan met dat busje, Gon? Dat heb je ons nog niet verteld. Wanneer is 't weggeraakt?"

„Ja, wanneer....? Trui had het Woensdagmorgen meegebracht, zoals we afgesproken hebben. We deden er alle vijf wat in. En later heeft ze het bij vergissing in haar vak laten staan. Den volgenden morgen dacht ze er pas om. En toen ze in haar bank kwam en in 't vak keek, was het weg.”

„En hebben jullie het toen tegen den meester gezegd?"

„Nee, want dan wist de heele klas dadelijk, dat we aan 't sparen zijn. Geen mensch mag het immers weten. Alleen de vaders en moeders. En die praten er met niemand over. We houden het nog maar stil, zoolang als we kunnen. Als 't busje niet terechtkomt, kunnen we er altijd nog met den meester over praten.”

„Als het dan maar niet te laat is, kind,” zei moeder.

„Maar dat moeten jullie zelf weten. Ga nu maar gauw naar bed. Je bent al vèr over je tijd. En leg je hoofd maar rustig neer. 't Is net zoals vader zegt: de Heere zal wel voeg ons zorgen. Vraag Hem om kracht om ook dit te dragen. Misschien komt het morgen of zoo wel uit,

wie 't gedaan heeft. — Nacht Gonnie, slaap maar lekker, meisje. . . .”

Toen Gonnie even later haar avondgebed deed, geknield voor haar ledikant, vroeg ze den Heere ook, of Hij den diefstal spoedig wou laten uitkomen. En toen sliep ze gerust in.

5. MEESTER KRIJGT BEZOEK

Het was al vrij laat op den avond, toen er bij meester Verschuur zacht aan de bel getrokken werd.

„Hè, wie mag daar nog zijn?” zei meester verwonderd.

„'t Is al bij tien. Eens even kijken. . . .”

Meester opende nieuwsgierig de voordeur en zag toen de werkvrouw van de school op de stoep staan.

„Ah — bent u daar? Kom er maar in, vrouw Blok. Dat 's nog een late visite, hè?”

„Ja, meester, zeg u dat wel. 't Spijt me, dat ik u lastig moet vallen. En 'k was ook liever thuis gebleven. Maar *moeten* is ook wat.”

Hier zuchtte vrouw Blok hoorbaar, en aarzelend ging ze voort: „Zou ik meester even *alleen* kunnen spreken?”

„Ja zeker, vrouw Blok. Laten we dan maar in 't zij-kamertjé gaan. — Ziezoo, maak het je gemakkelijk.”

Vrouw Blok kreeg een leuningstoel en zette zich op 't uiterste puntje neer, terwijl meester tegenover haar ging zitten.

„En waarover wou je me nu spreken, vrouw Blok?”

„Ja meester, 'k weet eigenlijk niet goed, hoe 'k er aan beginnen moet. 'k Had nooit gedacht, dat me nog 'es zóó iets overkomen zou.”

„Is er wat thuis? Ziekte misschien?” informeerde meester belangstellend.

„Nee, dat niet gelukkig; de kinderen zijn allebei goed gezond. Maar toch is er wat thuis.”

Weer zuchtte vrouw Blok een paar maal en schoof onrustig op haar stoel, alsof ze danig in 't nauw zat. Meester zag wel, dat er iets gebeurd moest zijn, dat haar erg aangegrepen had; want anders was ze zoo niet. Doorgaans was ze bespraakt genoeg — soms wat al te erg, zoodat je haast niet van haar weg kon komen.

„Komaan.” zei meester vriendelijk, maar met eenigen drang. „Je moest nu maar 'es van wal steken, vrouw Blok. Misschien kan ik je helpen.”

„Ja, 't is net zooals meester zegt. Ik moet dan maar beginnen en door den zuren appel heen bijten. — 't Is nu bijna drie jaar, dat ik de school schoonmaak. Heeft meester ooit iets op mijn werk aan te merken gehad?”

„Nee, vrouw Blok. 't Is altijd keurig in orde, hoor!” zei meester goedkeurend, maar wel een beetje verwonderd over dit vreemde begin.

„En u hebt nooit wat gemist op school? Ik bedoel, dat er nooit wat ge. . . . gestolen is? zal 'k maar zeggen.”

„Nee, voorzoover ik me herinneren kan, is er nooit wat weggeraakt. Wel 'es een potlood of zoo natuurlijk. Maar nooit iets van belang.”

„Dat dacht ik al. Ik kom nergens aan en als ik iets op den vloer vind, doe ik het dadelijk in het vak. Of ik leg het op de bank of op meesters lessenaar. 'k Zou me schamen, om me iets toe te eigenen, dat niet van me was, al was het ook nog zoo gering. Toen ik nog ongetrouwd was, en diende bij notaris Verkerke — u weet wel — nou, toen heb ik er altijd mijn eer in gesteld, dat er niets op mijn werk aan te merken viel.”

Vrouw Blok scheen nu aardig goed op dreef te komen. Ze zette zich wat gemakkelijker in meesters leuningstoel

en bleek van plan over dien dienst bij den notaris nog wat uit te weiden. Maar meester was van zoo'n omhaal niet gediend.

„En wat wou je me nu eigenlijk komen vertellen, vrouw Blok; want zóó schieten we niet erg op, hè?”

„Meester heeft gelijk, gróót gelijk. Maar als ik over dien vroegeren tijd begin, dan raak ik den draad van 't gesprek wel 'es kwijt.”

„Dat merk ik,” lachte meester fijntjes.

„Om dan weer op mijn verhaal terug te komen — 's Woensdags- en 's Zaterdagmiddags ga ik de school schoonmaken, zooals meester weet. En dan ben ik gewoon mijn beide kinderen bij buurvrouw te brengen. Dat 's een best mensch en heel trouw voor de kinders.

„Dat merk ik,” lachte meester fijntjes.

Ze heeft er zelf ook een paar. En daar spelen mijn Japie en Truusje dan mee. Natuurlijk geef ik haar daar een kleine vergoeding voor. Ze hoeft het voor niemandal niet te doen; dat zou 'k niet eens willen. 't Geeft maar verplichting en daar hou ik niet van. Meester mag het best weten. Ik geef haar voor iederen middag een dubbeltje. En dan nog wel 'es een kleinigheid uit onzen tuin — een kooltje of zoo... En daar is ze altijd merakels dankbaar voor; dat moet ik zeggen. Maar om kort te gaan," ging vrouw Blok nu wat haastiger voort, toen ze zag, dat meester een ongeduldige beweging maakte — „om kort te gaan, *dezen* Woensdag was mijn buurvrouw niet erg lekker. Ze had hoofdpijn en was wat draaierig, zoodat ze haast niet op kon blijven. „Vrouw Benis," zeg ik, „ik wil 't je niet moeilijker maken, dan je 't al hebt, mensch. Laat mijn Truusje *dezen* middag maar met jouw Dientje spelen. Die twee verstaan mekaar best en maken geen ruzie. En dan neem ik Japie mee naar school. Zoo'n woelwater kan je er vanmiddag niet bij hebben." En dat vond ze best. Ze sputterde eerst wel wat tegen; maar ik merkte al gauw, dat het een heele verlichting voor haar was. Nou ben ik er eerlijk gezegd heel niet op gesteld om een van de kinderen bij me te hebben, als ik op school aan 't werk ben. Je kunt niet zoo goed doorwerken, moet altijd op ze letten, of ze niet ergens aan zitten, die rakkers. Maar voor *dezen* éénen keer kon het niet anders; en ik dacht — meester zal het wel goed vinden. 't Is maar voor één keertje. Nou, ik liet Japie buiten op 't schoolplein spelen, en daar vermaakte-n-ie zich best. Maar toen begon het te regenen, nogal hard ook. En toen heb ik hem in 't lokaal gehaald, waar ik zelf werkte. Je kunt zoo'n kind toch niet doornat laten regenen. Hij is zoo vatbaar, nadat-ie longontsteking gehad heeft. Dat is nu haast twee

jaar geleden, geloof ik . . . ja, met September wordt 't twee jaar. Maar — om kort te gaan — ik zeg zoo: „Japie,” zeg ik, „nu zoet spelen en nergens aankomen, hoor! En niet door de andere lokalen dwalen. Dat wil ik niet hebben.” „Nee moeder,” zegt-ie. En ik ga gerust aan mijn werk. Nou begrijpt meester ook wel, dat je niet altijd op zoo'n kind kunt letten, als je druk aan 't werk bent. Ik moest natuurlijk ook wel 'es buiten wezen — om wat uit te kloppen of zoo. Maar ik vertrouwde er op, dat-ie nergens aan zou komen. We gingen samen om zes uur naar huis. Ik geef de kinderen een boterham en breng ze naar bed. Maar nu Donderdag . . . daar had je 't! Ik ben gewoon eerst thee te zetten en de boterhammen klaar te maken, en dan pas roep ik de kinders. Ze zijn dan al lang wakker, maar spelen nog wat in bed. En wat zie ik daar . . . ? Japie en Truusje zitten wat te bekijken, maar stoppen het dadelijk onder de dekens, als ze mij zien. Ik zag nog net, dat Japie ook wat in z'n hand had.

„Wat heb je daar?” roep ik streng.

„Niks, moeder,” zegt Japie, maar aan z'n heele gezicht kon 'k wel zien, dat-ie me voorloog.

„Je hebt wèl wat,” zeg ik. „Geef op . . . dadelijk . . . je hand open,” zeg ik. Nou, toen moest-ie me wel gehoorzamen. En wat komt er tevoorschijn . . . ? Een dubbel-tjel — O, meester, wat schrok ik! 'k Stond te beven als een rietje; want ik begreep dadelijk, dat-ie daar niet eerlijk aan gekomen was. — „Hoe kom je d'r aan?” riep ik boos.

„Gevonden,” zeit-ie met een benauwd gezicht.

„Niet waar,” zeg ik. „Dat 's een leugen. Hoe kom je er aan? *Dadelijk* zeggen, of anders zal ik je . . .” En ik maakte een dreigende beweging of ik hem slaan wou, en toen viel-ie door de mand. Hij haalde een busje onder de

dekens vandaan, en daar had-ie het dubbeltje uitgeschud. 't Was zoo'n ouderwetsch spaarpotje met een gleuf er in. Meester zal ze wel kennen. Terwijl ik even niet op hem lette, was hij naar het zesde lokaal gegaan, had daar wat rondgescharreld en in de kastjes gekeken. In het vak van de achterste bank had hij dat busje gevonden. Hij wist toen niet, dat er geld in zat; maar hij had het hooren rammelen. En uit nieuwsgierigheid had-ie dat ding in zijn zak gestoken en meegenomen om het thuis te kunnen bekijken. Nu had ik wel gemerkt, dat ze 't samen zoo druk hadden. Maar och, dat gebeurt wel 'es meer. Wie denkt dan dadelijk aan z66 iets? Wat ù, meester?"

„Neen, dat kon je ook niet denken.”

„Hier is het busje, meester,” zei vrouw Blok bedrijvig, terwijl ze haar taschje opendeed. „En ik heb er het dubbeltje dadelijk maar weer ingedaan. Meer hadden ze er niet uitgeschud. Dat weet ik zeker. 'k Heb ze streng ondervraagd en alles nagezocht ook.”

„Dat geloof ik wel, vrouw Blok. Maar waarom heb je dat busje gistermorgen niet dadelijk bij me gebracht? Dat was toch de rechte weg, nietwaar?"

„Och ja, meester heeft wel gelijk. En dat had ik ook moeten doen; 'k moet het zelf zeggen. Maar weet u wat ik dacht? . . . Eer ik bij den meester ben, is de school al aan, en dan is die diefstal toch al ontdekt. Ik zou maar een groote opschudding teweegbrengen, en me diep moeten schamen voor al die kinders. Weet je wat, dacht ik, ik zeg niks en neem Zaterdagmiddag dat busje weer mee naar school en zet het stilletjes in dat vak, waar Japie 't uitgehaald heeft. Dan kraait er geen haan naar. 'k Was ook doodsbenauwd, dat meester me als schoonmaakster zou wegsturen. En wat moest ik dan? . . . Ik ben maar

een arme weduwnrouw met twee kleine schaapjes van kinders, die nog niets verdienen kunnen, maar wel veel kosten. Een fatsoenlijk werkhuis krijg je niet zoo gemakkelijk, als je voor zoo iets bent weggestuurd. En we moeten toch eten?"

„Zeker, zeker, maar waarom kom je dan tòch vóór den Zaterdag naar me toe?"

„Omdat ik in den grond van de zaak een hekel heb aan dat stiekeme gedoe. Ik had er geen rust bij; 'k moest er telkens aan denken. 't Hield me bepaald uit den slaap. En vóór ik nu weer een slapeloozen nacht tegemoet ga, besloot ik opeens: „Vooruit, ik ga naar den meester. Die zal nog wel op zijn. Er moge dan van komen wat wil."

„En je kinders....?"

„O, die slapen al lang en worden om dezen tijd nooit wakker. 'k Had buurvrouw wel even kunnen waar-schuwen; en die had er met plezier op gepast. Maar dat wou ik liever niet. Licht kon ze denken: waar zou vrouw Blok nog zoo laat heen moeten. En dat wou ik vermijden, ziet u. — Meester wist zeker al van dat verdwenen busje?"

„Nee, de meisjes hebben 't me nog niet verteld. Ik had echter al wel iets begrepen, hoor. Maar dan zeg ik eerst niets. 'k Wacht liever, tot ze er zelf over beginnen."

„En zou meester er asjeblijft met niemand over willen spreken? 'k Ben zoo bang voor m'n goeien naam, weet u. Als je dièn kwijt bent, dan krijg je 'm niet zoo licht terug. En ik kan het toch bij slot van rekening ook niet helpen, meester."

„Nee, dat kun je ook niet. Ik zal m'n best voor je doen. Maar ik kan er niet voor instaan. D'r zijn er al teveel, die er iets van weten. Zoo onder elkaar praten die meisjes er wel over, denk ik."

„Och ja, 't is toch wat te zeggen! En dat doet nou je eigen kind je aan. Maar ik heb 'm te pakken genomen. Dat beloof ik u.”

„Je hebt toch zeker nog wel meer gedaan, dan dat?”

„Jazeker, meester, 't is niet bij een paar klappen gebleven, hoor! 'k Heb 'm over m'n knie gelegd en een pak voor z'n broek gegeven, dat 'm heugen zal. Hij brulde 't uit. „'k Zal 't nooit weer doen, moeder,” schreeuwde hij telkens — „'k zal 't nooit weer doen.”

„Dat is je ook geraden,” zei ik, toen 'k een beetje op adem gekomen was. 'k Was zoo kwaad op dat jong, meester, dat ik buiten me zelf was van drift. 'k Wist bijkans niet meer wat ik deê.”

„Toch is dat heel verkeerd en zondig, vrouw Blok. We mogen ons zoo niet door onze drift laten vervoeren. En straffen is onder zulke omstandigheden ook glad verkeerd. Je hadt een ongeluk aan den jongen kunnen begaan.”

„Had ik ook, meester. 'k Geloof, dat ik wel een beetje te hard geslagen heb. Hij was een heele poos erg stil, dat arme schaap. En Truusje maar huilen, omdat Japie zoo op z'n lijf kreeg. 't Was een toestand!”

„Zie je nu wel, dat het verkeerd was? Later zit je er maar over in de zorg.”

„Ja, maar nu niet meer. Hij speelt weer net als gewoon. En hij is zoo lief voor me. 't Is moeder vóór en moeder na. 't Heeft 'm heusch geen kwaad gedaan, meester.”

„Nu, ik geloof ook wel, dat een paar klappen op z'n broek nog wel 'es een goede uitwerking kunnen hebben. Maar er moet nog wat bijkomen ook. Kijk, ik bedoel dit. Heb je er met Japie ook even over gepraat?”

„Nee meester,” antwoordde vrouw Blok deemoedig. „Dat heb ik niet gedaan. En al had ik er aan gedacht, dan was

er toch niets van gekomen. 'k Was veel te veel overstuur."

„Jammer, erg jammer! Je hebt een geschikte gelegenheid voorbij laten gaan om je jongen er op te wijzen, dat God alles hoort en ziet. Dat Hij ook het wegnemen van dat spaarpotje gezien heeft. Jammer, dat je dit verzuimd hebt. Maar 't is nog niet te laat. Je bent nu ook kalmer dan toen. Licht gaat het dan wat beter."

„Ja, meester zal wel gelijk hebben. Maar dat kan ik niet ook. Ik kan boenen en schrobben en wrijven, ja alles wat er in een huishouden te pas komt. Maar preeken tegen zulke kleine kinderen — neen, dat kan ik niet."

„Preeken moet je ook niet doen. Dat zou heelemaal verkeerd zijn. Maar je kunt toch wel op een eenvoudige, bevattelijke manier met je kinderen over de zonde van diefstal spreken. Dat kunnen moeders veel beter dan wij."

„Och nee, meester, daar vergist u zich in, tenminste wat mij betreft. Over anderen kan 'k niet oordeelen."

„Je bidt toch ook met de kinderen, is 't niet?"

„Ja zeker, meester, iederen dag en bij elken maaltijd. Ik bid altijd het „Onze Vader". En als dankgebed: „O Heer, wij danken U van harte, Voor nooddrift en voor overvloed". 't Is nog een oud gebedje, dat mijn moeder me indertijd geleerd heeft."

„Dat is heel goed, vrouw Blok. En Bijbellezen — doe je dat ook geregeld?"

„Nee, geregeld niet. Toen mijn man nog leefde ging alles heel anders — en ook beter, dat wil 'k best weten. Hij bad en dankte hardop, las geregeld in den Bijbel, en we gingen trouw naar de kerk — meestal ieder één keer, omdat de kinderen nog zoo klein waren. Maar in den laatsten tijd is alles aan 't verslappen. Het eten moet vlug afge-

loopen wezen, omdat ik het altijd zoo druk heb. En zoo komt er van Bijbellezen niet veel terecht. 's Avonds, als de kinderen naar bed zijn, doe ik het nog wel 'es een keer. Maar doorgaans ben ik er te moe voor. En als ik dan slaap krijg, kruip ik maar gauw in bed. 't Valt ook niet mee, meester, om als weduwe met twee kleine kinderen het brood te verdienen. — Later zal 't wel anders worden. Als ze eerst maar 'es wat grooter zijn. Dan begrijpen ze 't ook beter. 'k Geloof, dat ze er nu nog niks aan hebben. Onze Japie is pas vijf jaar en Truusje drie. Je kunt toch niet verwachten, dat zulke kleine stummers er iets van meedragen, wat ù, meester?"

„Dat ben ik niet met je eens. Ik verwacht, dat er meer van blijft zitten, dan wij dikwijls denken. Dat valt genoeg mee. De kinderen moeten er aan gewennen, dat aan tafel geregeld de Bijbel gelezen wordt. Dat is een goede gewoonte. En u weet het ook wel: Jong gewend, oud gedaan. Maar als u vreest, dat ze er nog zoo weinig van begrijpen, dan heb ik hier iets voor u. . . . Kijk eens —” en meteen haalde meester een tamelijk dik boek uit de kast — „dit is een Kinderbijbel. Hieruit hebben mijn vrouw en ik onze kinderen dikwijls voorgelezen, toen ze nog zoo klein waren. En later lazen ze 't boek zelf. Je kunt aan den band zien, dat het door heel wat handen is gegaan. Maar 't is toch nog goed bruikbaar. Er ligt nog maar een enkel blad los. Als je 't nu zoo moeilijk vindt om je kinderen op een bevattelijke manier uit den Bijbel te vertellen, neem dan dit boek. De schrijver er van verstaat die kunst uitnemend. Je behoeft er niets aan toe te voegen. Als je nu zoo tegen den avond b.v. je kinderen er uit voorleest, dan zul je 'es zien, hoe aandachtig ze luisteren, en hoe 'n plezier ze er in hebben. Ik wed, dat je al die verhalen zelf ook zoo mooi vindt, dat je ze graag

nog eens wilt nalezen in onze eigen Bijbel. En als het later zoo ook met je kinderen gaat, dan zal ik me daar hartelijk in verblijden. — Ziezo, ik heb er een stevig papier om gedaan. Neem het boek nu maar mee en vertel me dan later maar eens, hoe 't gegaan is." „Ten hoogste bedankt, meester," zei vrouw Blok in een dankbare stemming. „Ik hoop er morgen al mee te beginnen. En —" voegde ze er aarzelend bij — „wil meester het toch

Toen liet meester Verschuur haar uit.

vooral stilhouden — van dat stelen, bedoel ik? 't Kind is ook nog zoo klein. Hij wist nog niet goed, wat-ie deed, geloof ik. Wil u 't stilhouden, meester?"

„Zooals ik je straks al gezegd heb, vrouw Blok, ik zal er mijn best voor doen. Meer kan ik niet beloven. 't Zal heusch aan mij niet liggen."

Toen liet meester Verschuur haar uit, en deed meteen de deur op het nachtslot. 't Was door dat bezoek laat geworden.

6. GONNIE IN EERE HERSTELD

Meester Verschuur keek in het vrije kwartier met een zoekend oog het speelplein over. En toen hij ons viertal zag, stapte hij er bedaard heen. Gonnie was een eind verder weer met haar broertje aan 't spelen.

„Luister eens, meisjes," zei meester zacht. „Straks, als de school uitgaat, moeten jullie nog maar even op het plein

blijven rondscharrelen, totdat de andere kinderen weg zijn. En komt dan alle vier ongemerkt bij mij in 't lokaal." „Ja, meester," zeiden de meisjes bereidwillig. Maar ze keken toch wel wat verwonderd en onzeker bij dit bevel. Toen meester verder ging, begon Trui: „Wat zou dat beteekenen?"

„Och kind, snap je dat niet eens?" zei Guus met een tikje minachting over Trui's onnoozelheid. „Ze zijn natuurlijk van Dijs bij den meester geweest om over ons te klagen."

„Maar dan is het toch zeker, dat Gonnie onschuldig is," viel Janna dadelijk met volle overtuiging in.

„Moet je niet zoo gauw zeggen," deed Guus gewichtig.

„Sommige menschen zijn reusachtig brutaal."

„Maar dat zijn ze bij Dijs niet. En er zal toch wel niemand aan denken, om die verlegen Gonnie voor brutaal uit te maken."

„Dat zeg ik ook," zei Trui. En Hennie knikte eveneens bij wijze van instemming.

„Och, jullie..." smaalde Guus. „Als je maar even bij den meester moet komen, ben je al dadelijk bang en kruipt in je schulp. Nou, ik niet, hoor! 'k Ben er nog even goed van overtuigd als gisteren, dat Gonnie ons busje gestolen heeft. 'k Zou ook niet weten, wie 't anders gedaan moest hebben," voegde ze er toch een beetje aarzelend bij.

„Ik wil je wel zeggen, dat het me erg spijt — dat van gisteren," zei Janna berouwvol. „Die arme Gonnie... ze heeft het vast niet gedaan. 't Is allemaal jouw schuld, Guus, dat het zoo geloopt is. Jij hebt den boel aan 't draaien gemaakt en ons opgestookt."

„Welzeker," viel Guus nu boos uit. „Ik ben de zondebok, hè? En jullie zijn allemaal onschuldige lammetjes,

die nergens van af weten. Nou, 't is mij best, hoor! 't Zit me heusch niet zwaar, wat jullie van me denken. Maar je zal zien, dat ik gelijk krijg. Let maar 'es op. En dan zal niemand het meer voor die stiekeme Hillegonda opnemen. Ik måg ze niet. Ze zit je maar aan te kijken met die groote oogen, luistert alle gesprekken af en zegt zelf haast niks. Zulke lui moet je in de gaten houden, zeg ik maar. Ze zijn *niet* te vertrouwen."

„Nee, Guus, *stiekum* is Gonnie niet," stooft Janna op.

„Nee, nee," vielen Hennie en Trui dadelijk bij.

„Nou, óók al goed," zei Guus met een onverschillig gebaar. „'t Is wel ongelukkig, dat we voor dat nare kind nu telkens ruzie moeten hebben. Vroeger hadden we haast nooit wat. Ik heb jullie genoeg gewaarschuwd. Zoo'n vijfde er bij is nergens goed voor. 't Geeft maar ruzie."

„Die ruzie maak jìj," viel Janna boos uit.

„Och, stil toch, jullie," suste Hennie. „We zitten net te praten, of we er al zeker van zijn, dat ze van Dijs bij den meester geweest zijn. 't Is misschien heel wat anders."

„Wat denk jìj dan?" vroegen de anderen nieuwsgierig.

„Nou, ik weet het niet, maar 't kan best zijn, dat vrouw Smit over ons geklaagd heeft. Dat 's nogal een kwaje, als ze begint. We heben immers dien jongen van haar een paar opstoppers gegeven."

„Dat had-ie dubbel en dwars verdiend," zei Trui. „Die rakker scheldt ons altijd uit, als we langs komen. En we doen 'm niks — zoo'n aap. Dat moet nou maar 'es uit wezen."

„O, zoo," knikte Hennie. „Zijn moeder verwent 'm reusachtig. Ze wil nooit kwaad van dat jong hooren. *Hij* heeft nooit wat gedaan, als je haar gelooven wou. Vast is ze gaan klagen bij den meester."

„Dat geloof ik nog niet,” zei Guus bedachtzaam. „’t Is al een paar dagen geleden. Me dunkt — als vrouw Smit klagen wou, dan had ze dat *dadelijk* wel gedaan.”

„Ja, dat is ook zoo,” stemden de anderen toe.

„’t Gaat vast over ons spaarpotje; dat zul je zien.”

„We zullen ’t gauw genoeg weten,” zei Hennie. „Kijk, ze gaan al naar binnen; ’t is tijd.” —

Toen de school uitging, bleven de meisjes nog even rondrentelen en gingen toen — niet zonder een onbestemde vrees — naar binnen.

’t Lokaal was leeg. Alleen meester Verschuur was er. Hij stond voor den lessenaar nog wat aantekeningen te maken.

„Zoo meisjes, zijn jullie daar? Gaat maar hier op de voorste twee banken zitten. ’k Heb wat met jullie te bespreken. Kijk es —” en meteen haalde meester wat uit den lessenaar te voorschijn. „Kennen jullie dat ding?”

„O ja, ons spaarpotje — ons busje,” riepen ze dadelijk.

„Waren jullie aan ’t sparen, zeg?”

„Ja, meester.”

„En met welk doel?.... Of mag ik dat niet weten?” voegde hij er bij, toen hij bemerkte, dat ze elkaar weifelend aankeken.

„’t Is eigenlijk een geheim,” antwoordde Guus. „Maar als meester het aan niemand zegt, dan willen we ’t wel vertellen, nietwaar?” — Dit met een vragenden blik naar de anderen.

„Nee, nee,” viel meester Verschuur schielijk in. „Een geheim moet je liefst zoo weinig mogelijk vertellen. Anders blijft het niet lang een geheim. Ja, ja,” ging hij lachend voort, „ik had eigenlijk al wel iets gemerkt, hoor. Maar ’k zag wel, dat jullie ’t liever stil wilden houden. En daarom ben ik maar nergens over begonnen. — En zijn

jullie dat spaarpotje nu kwijtgeraakt?"

„Ja, meester,” vertelde Trui levendig. „Ik had het Woensdag bij ongeluk in 't vak laten staan. En toen ik Donderdag op mijn plaats kwam, was het weg.”

„En wie verdenken jullie daar nu van?” vorschte meester.

„Gonnie Dijs,” riep Guus overmoedig.

„Zoo, meisje, durf je dat zoo maar te zeggen?.... Heb je er reden voor om dat te onderstellen?”

„Ja, meester, haar broertje speelde met ons busje. En hij liep er hard mee weg, toen ik hem riep.”

„Is dat je eenige reden, Guus?”

„O nee, nog wel meer. Gonnie deed zoo raar....”

„Laat ik je dan maar dadelijk zeggen, dat je je schromelijk vergist hebt. Dit busje heb ik *niet* van de familie Dijs gekregen.”

„Niet van Gonnie....?” riep Guus een en al verbazing.

„Maar van wie....?” Opeens hield ze stil. Ze had willen vragen: „van wie dan?”.... Maar ze bedacht nog net bijtijds, dat meester dit wel eens al te vrijpostig kon vinden.

„Van wie dan? wou je vragen,” ging meester voort. „Ja, meisje, dat mag ik je niet vertellen. 'k Heb aan de moeder van den dief beloofd, dat ik het aan niemand zeggen zal. Daar moet ik me dus aan houden. Maar Gonnie is er geheel onschuldig aan. Dat gelooven jullie nu toch zeker wel, is 't niet?”

„Ja, meester,” zeiden ze allen. Zelfs Guus durfde niet langer aan Gonnie's onschuld te twijfelen. Ze verwachtte, dat er nu een geducht standje of minstens een ernstige waarschuwing zou volgen. En dat oogenblik wilde ze liefst zoo lang mogelijk verschuiven.

„Is 't busje leeg, meester?” vroeg ze met een onnoozel

gezicht. (Ze wist wel beter; want ze had het geld straks hooren rammelen).

„Leeg...? Welnee, alles zit er nog in. De bewuste dief had er alleen maar een dubbeltje uitgeschud. En z'n moeder heeft er dat weer ingedaan. Maar we kunnen ons wel even overtuigen, of 't in orde is. Als jullie tenminste nog precies weet, wat je er ingedaan hebt,” zei meester met een vragenden blik.

„O, ja,” zeiden ze alle vier.

„Komaan, geef het mij maar even op; dan zullen we 't optellen.”

„Ik heb er 1 dubbeltje en 3 halve stuivers ingedaan,” zei Janna.

„En ik een stuivertje en 2 centen,” liet Trui er dadelijk op volgen.

„Ho, wacht even, meisjes; 'k moet het even noteeren. Anders mocht ik eens in de war raken,” kwam meester er tusschen, terwijl hij potlood en papier tevoorschijn haalde. - - „Ziezoo, nu maar verder.”

„Van mij zijn er 1 dubbeltje en 2 halve stuivers in,” zei Guus.

„En van mij 1 dubbeltje en 3 centen,” liet Hennie er op volgen.

„Mooi — nu hebben we alles, hè?”

„Nee, meester — Gonnie nog.”

„O ja, weten jullie ook, wat diè gegeven heeft?”

„Ja,” zei Guus dadelijk... „twee keer twee centen.”

„Ziezoo, dan zal ik de bedragen nu maar 'es optellen.”

't Was even stil — de meisjes keken met groote belangstelling toe, wat meester deed.

„Dat wordt 3 dubbeltjes, 1 stuivertje, 5 halve stuivers en 9 centen. Laten we nu 'es zien, of 't uitkomt. Wie heeft het sleuteltje?”

„Ik, meester,” kwam Guus vlug.

Meester opende het busje, telde den inhoud na en zag toen, dat het precies klopte.

„'t Is in orde, hoor! Zien jullie 't wel?”

„Ja, meester,” zeiden ze verheugd.

Guus hoopte al, dat het nog wel mee zou vallen met de bestraffing.

Maar nu kwam tòch nog, waarvoor ze heimelijk gevreesd had.

Meester deed z'n armen bedaard over elkaar en keek de meisjes één voor één aan. Toen zei hij ernstig:

„Het spijt me erg, dat jullie Gonnje Dijs van dien diefstal verdacht hebt. Dat haar broertje met net zoo'n busje speelde, zegt nog niets. Er zijn natuurlijk heel wat van zulke dingen. Je hadt geen reden om zoo iets leelijks van haar te denken. En ik vermoed sterk, dat jullie 't bij *verdenken alleen* niet gelaten hebt. Ik onderstel, dat je 't haar ook *gezegd* hebt. Ja, ja, ik heb het wel gemerkt, dat jullie boos op haar zijn. Ze speelt niet meer met jullie, maar met haar kleine broertje. En ze gaat ook alleen naar huis. Ik zie meer dan jullie denken. Of heb ik me vergist?”

Meester Verschuur hoefde het antwoord niet te hooren. Aan haar geheele houding was duidelijk te zien, dat de meisjes zich schuldig voelden.

Even wachtte meester.... Toen ging hij ernstig voort: „Jullie moest je schamen — een kind, dat hier pas woont, zoo schandelijk te behandelen. Wij *mogen* iemands goeden naam niet in gevaar brengen en besmeuren; dat is *zonde*. We hebben het daar laatst nog over gehad. Weet je 't nog wel?”

Ze knikten alle vier — alleen Guus wat flauwtjes.

„Gelukkig dat jullie weten, meisjes, waar we met onze

zonden heen moeten. En we mogen dat vrijmoedig en zonder vrees doen; want de Heere Jezus heeft voor ons de straf willen dragen. Om Zijntwil wil God ons al onze overtredingen gaarne vergeven. Maar dan moeten we ook met een oprecht berouw tot Hem gaan. Denk daar vanavond eens aan, als je je avondgebed doet." — „En nu zou ik je sterk aanraden," ging meester even daarna voort, „om dat zaakje met Gonnie zoo spoedig mogelijk in orde te maken. Laat er geen gras over groeien. Je bent verplicht aan Gonnie vergeving te vragen voor het leed, dat je ze aangedaan hebt. Zeg haar, dat het je erg spijt, en... maar nee, je weet zelf ook wel, wat je zeggen moet. Je hart zal 't je wel ingeven. En ga er nu maar gauw heen. Als je flink aanstapt, kan 't nog net vóór etenstijd."

Haastig groetten de meisjes nu haar meester en gingen op weg. In 't eerst zei niemand wat. Guus keek héél zwart en schopte van kwaadheid naar de steentjes, die voor haar voet kwamen.

„Je gaat toch zeker mee, Guus?" vroeg Trui ten laatste.

„O nee, ik *denk* er niet aan," bromde Guus terug.

„Ga je niet mee?" riepen nu ook de anderen hoogst verwonderd.

„Nèè, zeg ik," beet Guus vinnig.

„En jij bent juist zoo tegen Gonnie uitgevaren," zei Trui.

„Precies," was 't korte antwoord.

„*Wij* hebben eigenlijk niks gezegd," verdedigde Trui zich zelf en de anderen.

„Wie zwijgt, stemt toe," zei Guus op norschen toon.

„Jij hebt ons opgestookt," verweet Hennie boos. „En wil je nu nog niet eens mee?... Ik dacht, dat jij er in de eerste plaats heen moest."

„Zoo, dacht je dat? Nou, dan heb je 't lekker mis. Ik

heb geen plan om er een aparte visite voor te gaan maken. 'k Had nog wel liever! Wat zou die Hillegonda een schik hebben, als ik daar met hangende pootjes aankwam. Ze zou me nog uylachen op den koop toe."

„Nee, nee, dat zou ze niet," riep Janna. „Dat 's niks voor Gonnie. Toe, ga nou mee, Guus!"

„Nee, ik doe het *niet*. 't Is Maandag nog vroeg genoeg. Zoo'n haast is er niet bij. 'k Zal ze Maandagmorgen op school wel even spreken; dat kan best."

„Och nee, dat hoort zoo niet. Meester wou ook, dat we er dadelijk heen gingen."

„'t Kan best wezen, maar ik doe 't vast niet. 'k Heb er geen zin in, hoor! Jullie moeten zelf weten, wat je doen wilt. Maar ik zal 't Maandag wel zeggen. Daar blijf ik bij."

De meisjes zagen nu wel, dat er met Guus niet te praten viel. Ze zwegen nu maar en gingen in een bedrukte stemming verder.

„Ziezoo," zei Guus, toen ze bij haar huis waren. „Ik ben er. 'k Wensch jullie veel plezier bij Hillegonda."

De anderen zeiden niets terug. Ze vonden die Guus op dat oogenblik een akelig kind. En anders kon ze zoo leuk wezen. Maar sinds Gonnie hier was komen wonen, was het met Guus niets gedaan. Ze verging van jaloezie; ja, dat was het. En ze had er toch eigenlijk geen reden toe. Waarom mocht die arme Gonnie niet met ze meelopen? Ze moesten toch immers denzelfden kant op. En wat was er nu tegen, dat Gonnie eens meespeelde, of met Janna een boodschap ging doen? Janna woonde er immers vlak naast.

Met zulke gedachten vervuld liepen ze met z'n drieën verder om haar moeilijke taak te gaan volbrengen.

7. HOE GUUS ZICH THUIS GEDROEG

In een boos, geprikkeld humeur kwam Guus het erf van hun huis op. Bij de keukendeur zag ze al, dat moeder druk bezig was met eten koken. Toen bedacht ze opeens, dat ze wel wat vroolijker mocht kijken, want anders begreep moeder dadelijk, dat er wat aan de hand was. Moeder zag alles zoo gauw.

„Dag, moeder! Krijgen we weer wat lekkers vandaag?”

„Dag, Guus! Je bent wat laat, niet?”

„Een beetje wel.”

„School moeten blijven soms?”

„O, nee, moeder, gelukkig niet,” haastte Guus zich te zeggen.

„Ze heeft wèl school moeten blijven,” hoorde ze opeens een stem achter haar. 't Was Tonnie, haar dertienjarige broer, die in de zevende klas zat. „Ze heeft wèl school moeten blijven, moeder, maar dat zegt ze liever niet.”

„Daar zal jij wat van weten,” deed Guus brutaal. — Eigenlijk voelde ze zich niet erg gerust, maar dat wou ze niet laten blijken.

„Weet ik het niet?” sarde Tonnie. „Zal 'k je dan 'es wat vertellen. . . . ? 'k Heb je zelf bij meester Verschuur zien zitten. 'k Moest nog een schrift halen; daarom kwam ik terug. En toen zag ik door een ruitje in de deur jòu zitten — met Trui en Hennie en Janna, 't heele stel bij mekaar. En benauwd dat ze keken, moeder. . . . 't was bepaald grappig om te zien. Ik ben toen maar stil weggegaan.”

„En je schrift. . . . ?” vroeg moeder.

„O, dat had ik nog niet zoo hard nodig. Ik kan me tot Maandag nog wel redden.”

„Hoe heb ik het nu met je, Guus?” vroeg moeder met

een ernstig gezicht, terwijl ze even ophield met pap te roeren. „Heb je me daar straks opzettelijk wat voorge-
logen, kind?”

„Nee, moeder, 't wàs geen gewoon schoolblijven. Mees-
ter moest ons even spreken. 't Ging over.... over....
ons geheim, u weet wel. 'k Zal 't u wel 'es vertellen, als
we samen zijn.”

„Doe maar niet zoo geheimzinnig, hoor!” stoof Tonnie
op. „Jij altijd met je kunsten. 'k Weet meer dan je
denkt.”

„Zoo, kereltje,” plaagde Guus, „en wat weet je dan al
zoo?”

„Ik weet bijvoorbeeld dat jullie ruzie hebben met Gon-
nie Dijs. En dat jij haar gisteren een dief genoemd hebt.
Wat zeg je nou?”

„Och jongen, loop heen met je flauwe praatjes,” deed
Guus gewild onverschillig. Het hart klopte haar echter
in de keel.

„Is 't waar of niet?” hield Tonnie aan.

„'k Wil met jou heel niet meer praten,” snauwde Guus.
„Nee kind,” mengde moeder er zich nu in, „ik wil weten,
wat daarvan aan is. Wat is er tusschen jullie voorge-
vallen?”

„Dat kan ik u niet vertellen, of ik moet over ons geheim
praten. En Tonnie mag het niet weten. Die kan niet
zwijgen en vertelt alles over.”

„Kan ik niet zwijgen?” schreeuwde Tonnie, die zich
beleedigd gevoelde.

„Nee, dat kun je niet. Dat van „dief” heb je natuurlijk
ook gauw aan je vriend verteld,” vorschte Guus nieuws-
gierig.

„Dat heb ik *niet*,” zei Tonnie met een zegevierend ge-
zicht. „We deden krijgertje — Gerrit en ik. En toen ik

langs jullie heen kwam, hoorde ik juist dat gevalletje. Maar Gerrit weet nergens van, hoor! En er was verder ook niemand in jullie buurt. Zie je nu wel, dat je me dat geheim gerust vertellen kunt. Ik praat er met geen mensch over. Wat zegt ù, moeder?"

„Kom, Guus," raadde moeder aan, „'k zou nu maar alles zeggen. Tonnie zwijgt er over, nietwaar, jongen?"

„Natuurlijk, moeder. Ik kan zwijgen als de beste," pochte Tonnie.

„Opschepper," mompelde Guus. Maar haar broer hoorde het gelukkig niet.

Nu begon Guus te vertellen — eerst van hun geheim, omdat Tonnie dit nog niet wist, toen van den diefstal, en eindelijk het gesprek met meester Verschuur.

Tonnie luisterde zeer aandachtig, hoewel hij popelde om wat te zeggen.

Maar toen Guus uitverteld was, barstte hij uit: „Ik vind, dat jullie die Gonnie dan maar gemeen behandeld hebben. Jullie moest je schamen — iemand voor een dief uit te maken, die nergens van af weet. 't Is minnetjes, hoor! Wat zegt ù, moeder?"

„Ja, 't is een naar geval. Jullie hebt leelijk gehandeld, Guus. En 't is het beste, dat je maar gauw naar dat arme meisje toegaat en haar om vergeving vraagt."

„'k Zal 't Maandag wel tegen haar zeggen, moeder," be-
loofde Guus haastig.

„Maandag...? Maar dat duurt veel te lang, kind. Hebben jullie dat met elkaar afgesproken?"

„Nee, moeder," zei Guus aarzelend. „De anderen zijn er nu heen."

„En jij niet...? Jij wilt er nog een paar dagen mee wachten...? Hoe is 't mogelijk, kind...! Jij bent natuurlijk een van de ergsten geweest. Ik ken mijn Guusje

wel. En jìj hebt haar voor „dief” uitgemaakt. Dat erken je zelf. Moest jìj nu niet de eerste zijn om schuld te belijden? — Kind, kind, wat valt me dàt van je tegen! Je moest er geen rust bij hebben. Hoe kun je nu vanavond bij 't naar bed gaan den Heere om vergeving van je zonden vragen, als *dit* nog niet uit den weg geruimd is? Dat gáát toch niet, Guus? — Voel je daar zelf nu niets van, kind?”

Guus gaf geen antwoord. En moeder drong er ook niet op aan; want ze zag, dat Guus er over ging nadenken. En daarbij wilde ze haar niet storen.

Tonnie was ook stil geworden. In gedachten balanceerde hij een theelepeltje op zijn vinger, terwijl hij zoo nu en dan schuin naar zijn zusje keek, die het blijkbaar niet zoo gemakkelijk had. Ze zuchtte telkens en zat diep in gedachten. 't Was net, of er een stem van binnen zei: „Je zal toch wel wijzer wezen, Guus, en je niet zoo vernederen voor dat kind van Dijs? 't Is al erg genoeg, dat je je zoo vergist hebt. Er moet waarlijk niet meer bijkomen. 'k Zou maar tot Maandag wachten; dan ben je er met een paar woorden af. En dan kunnen ze bij Dijs ook niet om je lachen.”

Er was echter ook een andere stem, en die sprak heel anders:

„Hoe moet het dan vanavond, Guus? Als dat met Gonne nog niet in orde is, kun je toch niet met een oprecht hart je avondgebed doen?”

Aan die stem wilde Guus maar liever het zwijgen opleggen. Maar die liet zich niet verdringen. Ze kwam telkens terug en maakte het Guus erg lastig.

Zou ze dan vanavond het bidden maar eens nalaten.... zóó maar in bed stappen en gaan slapen?.... *Slapen*.... ja, maar dat zou dan heelemaal niet gaan. Je kòn im-

mers niet slapen, als je den Heere niet eerst om bewaring voor den nacht had gevraagd. Zonder bidden naar bed neen, dat was nog nooit gebeurd.

Zoo voerde Guus een heftigen strijd tusschen *willen* en *moeten*. Wie zou 't winnen? — Ja, Guus wist best wat voor haar de rechte weg was. Dat had ze bij meester Verschuur al gevoeld. Maar ze wou dien kant niet op, ze wou niet. Haar trotsche hart verzettede er zich met kracht tegen. En daarom was ze onderweg en ook thuis zoo kribbig en hatelijk.

„Kom, Guus, we gaan eten, kind,” hoorde ze moeder zeggen.

Eten. . . . ? Maar ze had immers geen trek. Liefst wou ze maar heelemaal overslaan. Maar dat zou moeder niet goedvinden. Moeder hield van orde en regel. En daarom stond Guus werktuiglijk op en volgde moeder naar de huiskamer, waar het eten al op tafel stond.

„Hè, lekker. . . . appelmoes!” hoorde ze Tonnie verheugd zeggen.

Ja, daar hield ze anders ook zoo veel van — echt haar lievelingskostje. Daarvan kon moeder haar altijd wel een flink bord opscheppen. Ze had er niet gauw te veel van. En nu. . . . ? 't Liet haar totaal onverschillig wat ze aten. Die vervelende geschiedenis met Gonnie overheerschte alles.

Van vaders tafelgebed hoorde ze niet veel. Het eten zelf ging ook erg langzaam en met tegenzin. Soms rustte de vork heelemaal. En dan moest moeder haar weer tot eten aansporen.

„Kom, Guus, voortmaken, kind. Anders ben je 't laatste klaar.” — Ja, ze mocht wel wat beter gaan eten; anders vroeg vader ook nog waarom ze geen trek had.

Dapper nam Guus een paar flinke happen en onderwijl

keek ze schuin naar vader, of die wel zag, hoe lekker ze zat te eten. Maar vader had er geen erg in. Toen verflauwde de ijver van Guus al weer gauw; en ze had moeite om haar bord leeg te krijgen.

Als moeder het straks maar niet tegen vader zei, bedacht ze opeens. Dan zat er wat voor haar op; want vader was in zulke dingen niet gemakkelijk. — En als Tonnie z'n mond maar hield en er haar niet mee ging plagen....

Maar Tonnie dacht daar heel niet aan. Hij had zelf nog maar kort geleden zoo iets doorgemaakt, en wist dus bij ondervinding hoe onbehaaglijk je je dan gevoelde. Hij was pas tot rust gekomen, toen hij den weg van schuldbelijden opging. Maar 't hielp niets, of een ander je dat al zei. Je moest het toch eerst met je zelf uitvechten.

Van vaders bijbellezen en danken ging weer heel wat voor Guus verloren. Als in een droom zag ze, dat allen opstonden en moeder de tafel ging afruimen. Toen was ze alleen....

Een kwartiertje later zocht ze moeder in de keuken op en zei resoluut: „Ik zal er heengaan, moeder.”

„Best, kind!”

„Zal ik eerst nog boodschappen voor u doen, moeder?”

„Nee, dat kan straks nog wel. Ga eerst maar naar Gonnie toe.”

8. GUUS GAAT OP WEG

De torenklok wees nog maar halftwee, toen Guus al op weg ging. Hoewel ze van die noodzakelijkheid nu wel overtuigd was, zag ze er toch danig tegenop. Was ze toch maar dadelijk met de andere drie meegegaan!

Dan was alles veel gemakkelijker geweest. En dan was 't al achter den rug ook. En nu moest ze er alleen op af. Een miserabele geschiedenis! Maar er was niets aan te doen. Dan had ze maar niet zoo eigenzinnig moeten zijn. Dat zag ze zelf wel in. Als die Gonnie nu maar een beetje toeschietelijk was en 't haar gemakkelijk maakte. En als ze haar nu maar even *alleen* kon spreken; want met de anderen er bij was 't nog véél en véél moeilijker. Hè, was 't maar voorbij! Je werd er zenuwachtig van. — Hoe dichtter Guus bij Gonnie's huis kwam, hoe meer ze zuchtte en.... hoe langzamer ze begon te loopen. Van al haar vroegere branie was niets overgebleven. Als een bedeesd, verlegen meisje stapte ze het hekje binnen, dat

toegang gaf tot Gonnie's huis. Eerst schrok ze al van een hond, een keffertje, dat haar luid blaffend tegemoet sprong. Ook dat nog! Guus was doodsbenauwd voor honden; en ze stond dan ook al in beraad, of ze maar niet liever terug zou keeren. Daar hoorde ze opeens een bekende stem zeggen: „Hièr, Tjerrie, hièr, zeg ik je! Zal je komen, zeg?..” Het hondje ging nu gehoorzaam terug en.... Gonnie stond voor de verschrikte Guus.

.... dat haar luid blaffend tegemoet sprong.

„Dag, Gonnie! Zeg, is 't een kwaje, die hond van jullie?”
„O, nee,” zei Gonnie geruststellend. „Hij doet geen mensch kwaad — blaft alleen maar. Blaffende honden bijten niet. Dat hebben we verleden week nog in ons schtonschrift geschreven, weet je nog wel?” lachte ze.

„Nou, òf ik het weet,” zei Guus. „Ik kreeg er bij ongeluk nog een kladje op, en toen een standje van den meester natuurlijk. Maar ik kon het toch heusch niet helpen. 'k Dacht er niet aan, dat onze inktpotjes pas gevuld waren. En toen had ik wat te diep ingedoopt.”

„O, dat overkomt ons allemaal wel 'es,” zei Gonnie hartelijk. Meteen stak ze haar arm door dien van Guus om haar mee in huis te nemen.

Maar dat lag niet in de bedoeling van Guus, tenminste nu dadelijk nog niet.

„Wacht even, Gon,” zei ze haastig. „Ik moet je eerst wat zeggen.”

„O, dat weet ik al,” glimlachte Gonnie. „Trui en Henne en Janna zijn er geweest; en die hebben me alles verteld.”

„Het spijt me erg, Gon, dat ik je zoo leelijk behandeld heb. Ik heb er heusch veel spijt van. Wil je 't me vergeven, zèg?”

„Maar natuurlijk. 't Is met de anderen ook al in orde.”

„Maar diè hebben niet veel gedaan, Gonnie. Ik heb de meeste schuld,” begon Guus weer. Nu Gonnie zoo lief was, had Guus er behoefte aan om alles te zeggen. En ze wilde zich vooral niet vrij pleiten.

„Niet meer over praten, zeg. 'k Ben veel te blij, dat het uitgekomen is. En dat jìj er nu ook bent. 't Speet me vanmorgen al zoo, dat jìj er niet bij was.”

„Is 't heusch? Had je daar last van?”

„Ja zeker. We hooren toch alle vijf bij elkaar, is 't niet?”

Ik ben eigenlijk het vijfde rad aan den wagen."

„Nee, nee, dat moet je niet zeggen," weerde Guus schielijk af. Ze scheen heelemaal vergeten, dat ze Gonnie zelf zoo genoemd had. Die uitdrukking vond ze nu zoo wreed.

„Zeg, zullen we nu even naar binnen gaan — naar moeder?"

„Ja.... nee.... och, 'k weet niet. 't Is Zaterdag, en je moeder zal het nog wel druk hebben."

Eigenlijk was Guus ook wel een beetje bang, dat jufvrouw Dijs haar niet vriendelijk ontvangen zou.

Maar Gonnie sneed dadelijk alle tegenwerpingen af. Ze nam Guus bij de hand en bracht de half tegenstrevende in de huiskamer.

„Kijk 'es, moeder, hier is Guus de Wit — Janna's vriendinnetje — en de mijne ook," voegde ze er lachend bij.

„Dag, Guus, kom maar binnen, kind. Je moet maar niet al te precies rondkijken, hoor; want ik ben nog niet klaar met mijn werk. 't Is Zaterdags nooit zoo erg vroeg. Maar

we kunnen toch nog wel een gezellig hoekje vinden, waar jullie ongestoord kunnen zitten.

Kijk, jlj hier en Gonnie daar. Nu kunnen jullie vrij praten. Ziezoo, ik ga maar weer naar de keuken; want daar is nog genoeg te doen. Straks breng ik jullie wel een lekker kopje thee, hoor!"

Pas was moeder vertrokken, of de deur ging met een

.... vloog hij de kamer weer uit.

zwaai open en Gonnie's broertje, Jan, stooft naar binnen. Toen hij evenwel een vreemde zag, bleef hij opeens stokstijf staan en nam Guus van het hoofd tot de voeten op.

Daar scheen hij opeens te merken, wie hij vóór zich had, en nog gauwer dan hij binnengekomen was, vloog hij de kamer al weer uit.

Beide meisjes schaterden van 't lachen om dien raren Jan.

„Wat een grappig joggie,” gierde Guus. „Is-ie altijd zoo moppig?”

„Noem jij het maar moppig. Moeder vindt het vervelend genoeg, dat-ie zoo bang voor vreemde menschen is. En nu komt er nog wat bij ook. Hij is doodsbenauid, dat je 'm zijn spaarpotje af komt nemen, waar-ie zoo dol mee is. Weet je nog wel van laatst? Toen is-ie ook zoo van jou geschrokken.”

Ja, Guus herinnerde het zich maar àl te goed, en alles wat daarmee samenhing. Onwillekeurig bloosde ze er van. „Och ja,” zei ze wat verlegen, „ik heb 'm toen zeker een beetje te kras aangesproken — en te zwart aangekeken ook. Toen is-ie bang voor me geworden, die staker.”

„Zeg Guus, wil je dat spaarpotje van òns nou ook eens zien?” Meteen stond Gonnie al op om het te halen.

Maar Guus hield haar tegen met een: „Nee, niet doen, zeg! Ik geloof best, dat het net eender is. Maar 'k wil liever niet meer aan die nare historie herinnerd worden.”

„Goed, dan maar niet. — Ah, daar is moeder met de thee. Zoo, krijgen we er een koekje bij, moeder? Dat gebeurt ook niet iederen dag.”

„Nee, dat zou ook niet goed zijn. Maar vanmiddag maken we een uitzondering. Ze zijn lekker versch, Guus, pas

van den bakker, hoor! Ze zijn eigenlijk voor morgen bestemd. Maar zoo'n paar kunnen er nog wel af."

Juffrouw Dijs liet de meisjes nu weer alleen. Deze hadden samen nog heel wat te verhandelen. Maar toen Guus de klok drie hoorde slaan, stond ze haastig op.

„k Moet noodig naar huis, zeg. 't Is al drie uur. Moeder zal ongerust worden en niet weten, waar ik blijf. Breng je me een eindje?"

„Ja, graag eerst even aan moeder vragen. — Mag ik een eindje met Guus mee, moeder?"

„Ja, eventjes dan. Gauw terugkomen, hoor; want ik heb nog wat voor je te doen."

Guus groette juffrouw Dijs heel vriendelijk en keek nog eens naar Janneman uit. Maar die was in geen velden of wegen te zien.

Toen Guus thuis kwam, kon Tonnie niet nalaten te zeggen: „En hebben ze je daar flink den mantel uitgeveegd, zeg?"

„O, nee," lachte Guus luidruchtig. „'t Was alles koek en ei. En we zijn als de beste vriendinnen gescheiden."

„Prachtig," zei moeder verheugd. „Nu gauw boodschappen doen, Guus; anders wordt het zoo laat."

„Ja, moeder," zei Guus heel gedwee. Ze was toch zoo blij gestemd. 't Was net of haar een zwaar pak van de schouders was gevallen. En daarom had ze wel den heelen dag willen zingen en springen.

's Avonds bij het naar bed gaan. . . . neen, ze zou het aan niemand willen zeggen, zelfs aan moeder niet. Maar ze voelde een dringende behoefte om aan haar dagelijksch avondgebed ditmaal wat toe te voegen.

9. VOOR DE WERKLOOZEN

Drie maanden waren voorbijgegaan. De zomer was ten einde en de dagen werden korter. 't Begon 's morgens en 's avonds al tamelijk frisch te worden, zoodat bij sommige menschen de kachel al brandde.

Ons vijftal had al die weken trouw gespaard. En toen het busje te zwaar werd, hadden ze wat kopergeld ingewisseld voor dubbeltjes. Die wogen zoo zwaar niet.

„Moeten we onze spaarcenten nog niet haast wegbren- gen?” vroeg Trui op zekeren dag. „Vader zei dat ze al een lokaal voor de werkloozen gehuurd hebben.”

„O ja?” riep Hennie vol belangstelling. „Daar hebben we nog niets van gehoord.”

„'t Is ook nog maar pas. — En welk gebouw denk je?”

„Hoe kunnen we dat nu raden? Er zijn hier zooveel huizen.”

„Ja, maar geen leegstaande. Er was op 't oogenblik geen enkel geschikt huis of lokaal te krijgen, zei vader. Maar nu hebben ze dat pakhuis van Boonstra gehuurd. Dat staat mooi midden in 't dorp.”

„Een pakhuis!” riep Janna minachtend. „Moet dat nu voor Tehuis dienen? Niet veel soeps, hoor!”

„Moet je niet zeggen, Janna. 't Is nog haast nieuw. Boonstra kan het van den winter wel missen. En nu zullen ze 't eerst wat schoonmaken en opknappen. En dan zul je er van staan kijken, hoe aardig 't er uit zal zien. Er is ruimte genoeg.”

„O ja, dat wel. Maar de ingang is niet mooi — zulke breede deuren.”

„Dat 's ook het eenige. Verder is 't heel geschikt, zegt vader. Met een veertien dagen moet alles klaar zijn; want dan willen ze 't in gebruik nemen.”

„Zoo, dan mogen we ons wel haasten,” zei Guus bedrijvig. „Zullen we dadelijk 't geld gaan tellen?”

„Goed, gaan jullie maar met me mee,” besliste Trui.

De moeder van Trui liet de meisjes in de huiskamer en nu konden ze met tellen beginnen.

„Je sleuteltje, Guus!”

„Hier, maak maar gauw open.”

„Keer de heele zaak maar om,” raadde er een aan. „Maar pas op, dat de centen niet van de tafel rollen; want dat wordt een heel zoek.”

„Geen nood, we houden ze met z'n allen wel tegen.”

„Nee, zóó moet je niet tellen, Hennie. Dat gaat veel te langzaam. Dubbeltjes bij dubbeltjes en centen bij centen. Netjes naast elkaar. En vijf centen op een rij. Zoo doen de groote menschen 't ook.”

„Ja, en dat telt heel gemakkelijk.”

„Wat een halve stuivers, hè?”

„Ja, maar dubbeltjes zijn er ook heel wat. Kijk maar 'es!”

„Stuivertjes niet veel.”

„Nee, maar tòch nog één rijtje.”

Zoo gaf ieder zijn opmerkingen ten beste.

Eindelijk was alles in rijen afgedeeld en kon het tellen beginnen.

Guus — haantje de voorste als ze meestal was — nam dit voor haar rekening. En de anderen keken vol belangstelling toe.

't Eindresultaat was: 6 gulden en 2½ cent.

„Op een briefje schrijven; dat 's het secuurste; anders vergeten we 't weer,” stelde Trui voor.

„Vergeten...?” lachte Hennie. „Dàt vergeet ik niet meer — en jullie evenmin.”

„Tòch maar opschrijven,” vond Trui. „En 't briefje in het busje doen — bij 't geld.”

„'t Bedrag valt me wel wat tegen,” zei Hennie. „Ik dacht, dat er meer was.”

„Ik niet,” zei Guus. „Je kon 't van tevoren wel zoo'n beetje uitrekenen. En ik vind het een mooie gift.”

„Ik ook,” zei Gonnie tevreden. „Eerlijk gezegd valt het mij nog genoeg mee. Jullie hebt goed gespaard. Van mij is er niet veel bij. 't Waren meest centen en halve stuivers, die ik door 't gleufje liet glijden.” *

„Nou, zoo ging het ons ook wel 'es. Wie kan er nu altijd een dubbeltje geven?” vergoelijkte Janna.

„De ooms en tante's en de goeie vrienden hebben er nog het meeste aan gedaan, geloof ik.”

„'t Komt er niet op aan; we hebben het. En het comité zal er maar wat blij mee zijn, denk ik.”

„O, zoo!”

„Die halve stuiver moesten we er dunkt me maar aflaten. Dan hebben we een rond getal over,” stelde Hennie voor.

De anderen vonden dat echter niet goed.

„Alles moet mee,” zeiden ze. „Dat 's veel leuker.”

„En waar moet het geld nu heen?” vroeg Guus.

„Naar den voorzitter, natuurlijk — dat is mijnheer Koren,” antwoordde Trui dadelijk.

„Nou, dat weet ik nog zoo net niet,” wierp Hennie tegen.

„Ik zou eerder denken, dat het naar den penningmeester moet. Dàt is de centenman.”

„Wie is de penningmeester, weten jullie dat ook?” vroeg Gonnie.

„Ja, dat weet ik wel,” zei Janna. „Dat is boer Peters, die in 't Laageinde woont.”

„O, maar dáár brengen we 't niet heen, hoor!” besliste Guus. „'t Is véél te ver uit de buurt. We gaan er een van

allen mee naar den voorzitter. Dan komt het ook wel terecht."

„Als ik het maar niet hoef te doen," zei Gonnie bedeesd.

„Waarom....? Och kind, ze zullen je daar niet opeten, hoor! Wees maar niet bang."

„Nou, maar ik vind tòch, dat die meneer Koren er niet vriendelijk uitziet."

„Dat lijkt maar zoo," verdedigde Trui hem. „Hij valt genoeg mee. En grappig is-ie ook — een èchte leukerd soms. Hij komt tegenwoordig nogal 'es bij ons, om met vader over dat Tehuis te spreken. Zodoende weet ik dat."

„Dan kan jìj dat zaakje mooi opknappen," vond Janna.

„Jij kent hem goed en wij niet."

„Laten we 't dan liever allemaal doen," stelde Trui voor.

„Allemaal....? Wij met z'n vijven....?" schaterde Guus. „Dat wordt een heele sliert; 't lijkt wel een optocht."

„Maar dan toch zeker een héél kleintje," zei Hennie vroolijk. „Nou, ik heb er niets op tegen. Vooruit dan maar --- allemaal naar den voorzitter."

Daar gingen ze heen — lachend en stoeiend.

„En wie moet het woord doen?" vroeg Guus, toen ze al dicht bij mijnheer Korens huis waren.

„O, jìj maar, je bent nogal vrij.... vrijmoèdig," zei Trui.

„Vrijpòstig wou je zeker eerst zeggen, hè?" merkte Guus op. „Ook al goed, hoor! Vrijpostige menschen zijn ook wel eens noodig, als de anderen niet durven."

„Niet dūrven....?" protesteerde Janna. „Ik durf best. Maar 'k zou eigenlijk niet goed weten wat 'k zeggen moest."

„O, dat valt genoeg mee," zei Guus. „Als je eerst 't be-

gin maar hebt. Dan rolt het verder vanzelf wel. — Zie-zoo, we zijn er!”

Guus trok aan de bel en even later ging de deur open. Guus stond even wat beteuterd te kijken. Ze had het dienstmeisje verwacht. En nu kwam mijnheer zelf voor. Maar ze herstelde zich gauw.

„Mijnheer, zouden we u even mogen spreken?” vroeg ze beleefd.

„Welzeker — vijf jonge dames opeens — dat gebeurt me ook niet vaak. Komen jullie er maar in. — Goed voeten vegen, hoor! Anders krijg je 't met mijn vrouw aan den stok.”

De meisjes keken elkaar eens aan. 't Scheen toch wel een aardige man te zijn, ondanks zijn streng uiterlijk.

„Gaat hier maar binnen,” zei mijnheer Koren, een deur in de gang openende.

't Leek wel een kantoor te zijn. Hier zat mijnheer zeker te werken.

„Ja, hoe kom ik nu aan de noodige zitplaatsen voor jullie,” zei mijnheer Koren, terwijl hij om zich heen keek.

„k Heb maar drie stoelen, zie je. Wacht — jlj hier.” — En Gonnie kreeg een laag bankje om op te zitten.

„En jullie met z'n tweeën in dien leuningstoel; dat kan best. . . . Kijk, je houdt nog ruimte over,” grapte mijnheer.

Meteen had hij Hennie en Janna dicht naast elkaar in den gemakkelijken stoel gezet. De meisjes vonden het allerleukst en hadden pret voor zes.

Voor Guus en Trui was er nog wel een gewone stoel.

„En waarmee kan ik nu de jonge dames van dienst zijn?” vroeg mijnheer Koren vriendelijk.

Ze keken allemaal naar Guus en die liet dan ook niet lang op 't antwoord wachten.

„Mijnheer, we hebben een spaarpotje gemaakt voor het

Crisis-comité. Of eigenlijk voor het Tehuis van werkloozen." verbeterde zij zich zelf. „En nu kwamen we u het geld brengen."

Trui zette het busje op tafel — vlak bij mijnheer.

„Wel, wel, dat 's een alleraardigst idee," zei mijnheer vriendelijk, terwijl hij het busje betastte. „Kan 't ook open. . . . is er een sleuteltje bij? Of moet ik alles door het gleufje heen schudden?"

„O nee, mijnheer," zei Guus vlug, „hier is 't sleuteltje." „Prachtig — wel, wel, wat een geld!" — Meteen schudde mijnheer alles op tafel uit, en begon het te tellen, net zooals de meisjes het gedaan hadden. Ze keken elkaar eens veelbeteekenend aan, en moesten er heimelijk om lachen.

„Prachtig, — wel, wel, wat een geld!"

„Zes gulden en 2½ cent — komt dat uit?”

„Ja, meneer,” klonk het in koor.

„Hartelijk dank, hoor! En ik hoop, dat er nog héél veel van zulke verrassingen zullen komen. Dat zal de werkloozen aardig ten goede komen.”

Mijnheer Koren stond nu op en de meisjes begrepen, dat het onderhoud hiermee geëindigd was. Maar er moest toch immers nog wat gevraagd worden ook? Zou Guus dat heelemaal vergeten? . . . Die was al bij de deur. Besluiteloos keken de meisjes elkaar aan. Mijnheer merkte het en vroeg:

„Hadden jullie nog iets te zeggen of te vragen soms?”

„Ja, meneer,” verstoutte Trui zich. „Wé wilden graag, dat ons geld niet bij het andere gedaan werd. Ik bedoel, dat we liever hadden, dat er iets apart voor gekocht werd — voor de werkloozen, op den eersten avond bijvoorbeeld. Zou dat niet kunnen?”

„Zeker kan dat, mijn kind. 't Zal gebeuren, hoor! Reken er maar op.”

Toen liet mijnheer ze uit.

Buiten gekomen, kwamen de tongen los.

„Wat een prachtige, breede gang, hè?”

„Ja, en alles van marmer, fijn, hoor!”

„En heb je dien dikken looper wel gezien? Je hoorde je eigen voetstappen niet eens. 't Zijn zeker rijke mensen?”

„Ja, schatrijk natuurlijk. Zij zullen wel meer dan zes gulden voor het Tehuis gegeven hebben.”

„O ja, vast, misschien wel *honderd* gulden.”

„Niks te veel, als je zoo verbazend rijk bent.”

„En wat was-ie aardig, heelemaal niet trotsch. 't Is me erg meegevallen.”

„Nou, wat heb ik je gezegd?” triomfeerde Trui.

„Ik zag er niks tegenop, hoor!” zei Janna.

„Ik ook niet,” riepen Guus, Trui en Hennie braniechtig, nu ze 't achter den rug hadden. Achteraf bekeken was 't heel gewoon, daar hoefde je je niet zenuwachtig over te maken.

Maar Gonnie wou 't wel weten, dat ze eerst wat bang geweest was, en pas op dreef kwam, toen ze merkte, dat mijnheer Koren zoo aardig was.

„Zeg, Guus,” zei Trui plagerig, „jij was vast wel een beetje zenuwachtig; want je had heelemaal vergeten te vragen, of ze ons geld apart wilden houden.”

„Ja, dom van me, hè? 'k Weet zelf niet, hoe dat zoo kwam; want ik zat heel niet in de rats, hoor! Dat moeten jullie niet denken. Maar 't is heel goed, Trui, dat jij er over begonnen bent. Anders was er misschien niets van gekomen. En dat zou toch jammer zijn. — Ziezoo, ik ben er. Moeder kijkt al naar me uit, geloof ik. — Dag, hoor! Tot morgen!”

De meisjes beantwoordden dien groet in een tamelijk jolige stemming, en waren al wuivende spoedig uit het gezicht verdwenen.

10. DE OPENING VAN HET TEHUIS

Begin October kwam er een gewichtige dag voor de werklozen. Hun Tehuis zou dien avond eenigszins feestelijk geopend worden. Tegen zevenen waren een flink aantal mannen voor dit doel opgekomen. Nieuwsgierig en druk pratend keken ze om zich heen. De meesten hadden zich voor deze gelegenheid netjes opgeknapt, ja — sommigen hadden zich zelfs in 't Zondagsche pak gestoken. 't Was een geroezemoes van belang. Ieder gaf vrijelijk zijn meening over de inrichting van het Tehuis

ten beste, aan al wie het hooren wilde. En 't moet gezegd worden — men had heel weinig af te keuren of aan te merken. En dat waren dan nog maar kleinigheden. 't Gebouwtje zag er dan ook in één woord keurig uit. Men had zorg noch moeite gespaard om er iets aardigs van te maken. En daarin was men wonderwel geslaagd. Wie 't niet wist, zou in dit Tehuis maar moeilijk het voormalige pakhuis herkend hebben. De toegangsdeuren hadden een verfje gekregen. De muren waren schoongemaakt en licht gesausd, wat een fleurigen aanblik gaf. Een paar eenvoudige electriche lampen verspreidden een zacht en overvloedig licht. In het midden van 't lokaal stond een flinke, stevige tafel, waar verscheidene lezers een goede plaats konden vinden. En in de hoeken waren aardige, kleine tafeltjes geplaatst voor degenen, die meer van een apartje hielden. Op iedere tafel prijkten fleurige bloemen of bloeiende planten — met smaak gerangschikt. Tegen den wand had men vlug in elkaar getimmerde kasten geplaatst, waar een schat van lectuur was opgeborgen, door eenvoudige gordijntjes aan het oog onttrokken. 't Waren meest gelezen boeken en tijdschriften. Maar ze zagen er nog netjes uit. Onooglijke lectuur was streng geweerd. Ook had men gezorgd voor dam- en schaakspel en een sjoelbak.

„Er is afwisseling genoeg,” zei een der werkloozen met een tevreden gezicht tegen een paar anderen, die zich evenals hij bij de kachel stonden te warmen. „We behoeven ons hier niet te vervelen. En 't ziet er alles maar piekfijn uit. Wat jij, Barend?”

„Ja,” merkte deze op, „'t is een wonder wat men met zoo weinig kosten en in zoo'n korten tijd tot stand heeft gebracht. Alle eer aan 't Bestuur!” — En die hem omringden waren 't daar roerend mee eens.

Toen het zeven uur sloeg, achtte de voorzitter het tijd om te beginnen. Hij ging op een kleine verhevenheid staan, en toen werd het dadelijk rustig in de zaal. Ieder ging zitten en wachtte vol belangstelling wat er nu komen zou.

De voorzitter heette allen hartelijk welkom. Hij besprak in 't kort de geschiedenis van het Tehuis, en dankte de burgerij, die zoo mild en van harte had bijgedragen om de plannen te verwezenlijken. Aan 't eind van zijn rede, die met groote aandacht werd gevolgd, zei hij opgewekt: „Ik mag niet eindigen vóór ik u nog iets aardigs heb verteld. 't Is nu een veertien dagen geleden, dat er op een middag vijf meisjes bij me kwamen, die me geld brachten, dat ze gedurende drie maanden trouw hadden opgespaard. 't Was bestemd voor ons Tehuis, zeiden ze. En nu hadden ze er ook nog een vriendelijk verzoek bij. Ze wilden namelijk niet graag, dat we hun opgespaarde geld deden bij „de groote hoop”, zal 'k maar zeggen. Ze hadden 't liefst, dat we er iets aparts voor kochten, dat de werkloozen vanavond zouden kunnen gebruiken. Dit idee vond het Bestuur zóó leuk, dat we niet gearzeld hebben er met alle bereidwilligheid aan te voldoen. Om kort te gaan — vanavond stoppen jullie je eerste pijpje en drinken jullie je eerste kopje thee van het geld, dat die vijf meisjes hebben opgespaard. Hoe vinden jullie dat?”

Een daverend applaus was het duidelijk bewijs, hoezeer ze dit op prijs stelden. Er scheen geen eind te zullen komen aan het handgeklap en voetgetrappel. En toen er een met een vervaarlijke stem riep: „Leve dat aardige vijftal, hiep, hiep, hoera!” werd die kreet onmiddellijk door vele anderen overgenomen. 't Was een leven van belang.

Eindelijk bedaarde het rumoer en kon de voorzitter verder gaan. Met enkele welgekozen woorden verklaarde hij nu het Tehuis voor geopend, waarna men zijn pijpje ging stoppen uit de goed gevulde zakken, die werden rondgedeeld. En toen ieder weldra met een geurigen, dampenden kop thee vóór zich zat, door hulpvaardige handen vriendelijk toegereikt, zag men alleen tevreden gezichten om zich heen. Al was de nood bij sommigen ook hoog geklommen, al zat men dagelijks diep in de zorgen — op dezen blijden avond wilde men alles een oogenblik vergeten, en dankbaar genieten van 'tgeen zoo trouwhartig werd aangeboden.

Bij vele van de aanwezigen was ook een danktoon in 't hart jegens God, die de harten van grooten en kleinen geneigd had tot zoo mildelijk geven.

INHOUD

	Blz.
1. Op weg naar huis	7
2. Wat er met het busje gebeurde . . .	15
3. 't Wordt er voor Gonnie niet beter op	19
4. Bij Gonnie thuis	27
5. Meester krijgt bezoek	35
6. Gonnie in eere hersteld	45
7. Hoe Guus zich thuis gedroeg	54
8. Guus gaat op weg	59
9. Voor de werkloozen	65
10. De opening van het Tehuis	72

Voor kinderboeken vrage men onzen catalogus